

การประยุกต์ใช้จิตวิทยาธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเขวาสินรินทร์
จังหวัดนครราชสีมา

ตุลฉัตรทิพย์ ทองทอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

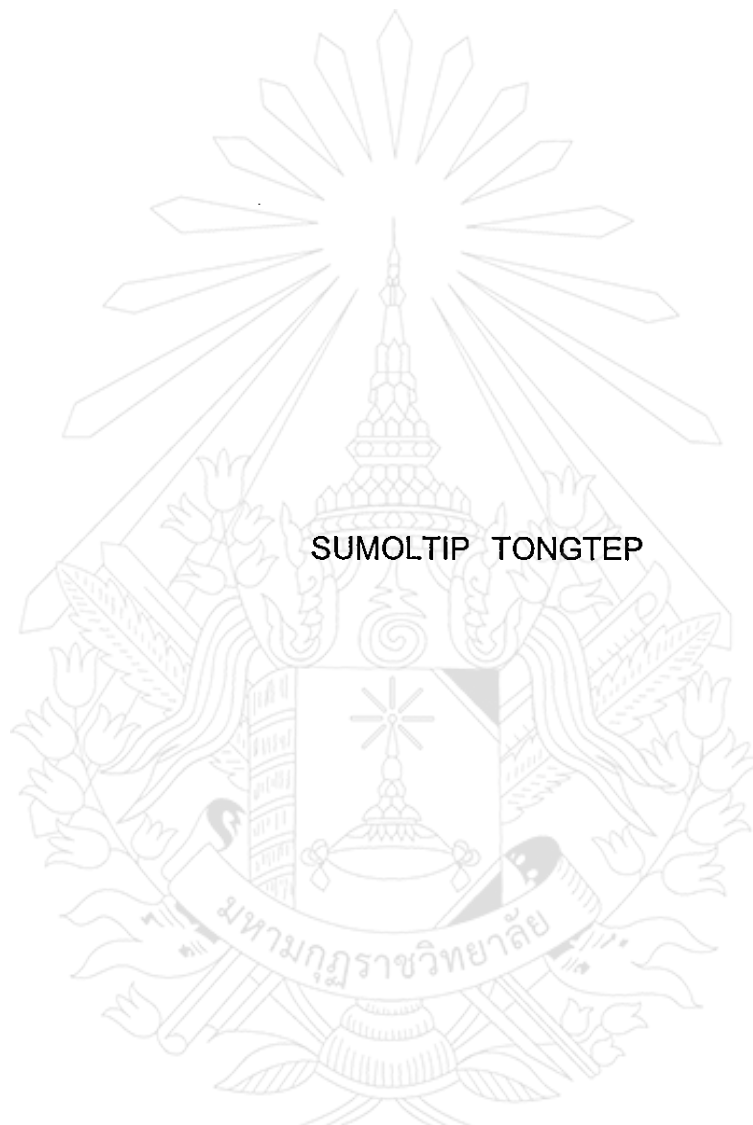
การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

B 14781

AN APPLICATION OF IDDHIPADATHAMMA IN WORK PERFORMANCE
OF OFFICERS, CHA-UAT SUB-DISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION, CHA-UAT DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2553 (2010)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรี-
ธรรมราช

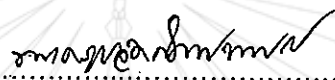
ชื่อนักศึกษา : สุมลทิพย์ ทองเทพ

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

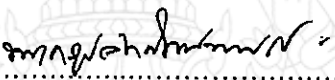
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ประยงค์ ชูรักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

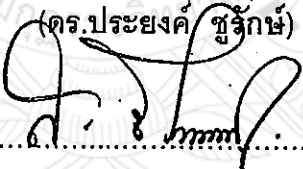

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

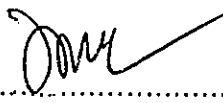
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ประยงค์ ชูรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดชชาติ ตีร์ทรัพย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : An Application of Iddhipadathamma in Work Performance of Officers, Cha-uat Sub-district Administration Organization, Cha-uat District, Nakhon si thammarat Province.

Student's Name : Sumoltip Tongtep

Department : Government

Advisor : Phrakhrudhammajakjetiyapibal (Dr.)

Co-Advisor : Dr.Prayong Churak

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanavijarn Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanavijarn Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Phrakhrudhammajakjetiyapibal Advisor
(Phrakhrudhammajakjetiyapibal (Dr.))

D. Churak Co-Advisor
(Dr. Prayong Churak)

S. Chaimusik Member
(Asst. (Emeritus) Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

D. Treesap Member
(Asst. Prof. Dr. Detchat treesap)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: สุมลทิพย์ ทองเทพ
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร. ประยงค์ ชูรักษ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๓

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน ๑๒๓ คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จไม่ทันตามเวลา

ไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ไม่มี ความพยายามในการปฏิบัติงานเนื่องจาก ความเบื่อหน่าย ขาดสมาธิในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีสิ่งรบกวน ไม่เข้าใจงานจึงก่อให้เกิดความ ผิดพลาด การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่จริงจัง และไม่มี ความต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาคือ การมอบหมายงานควรให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา ควรสร้างแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ หาวิธีในการขจัดความเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความพยายามในการ ปฏิบัติงาน ตั้งสมาธิในการปฏิบัติงานให้แน่วแน่ ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งรบกวน ควรศึกษางานให้ เข้าใจเพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด ไม่ย่อท้อกับการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

Thematic Title : An Application of Iddhipadathamma in Work Performance of Officers, Cha-uat Sub-district Administration Organization, Cha-uat District, Nakhon si thammarat Province.

Student's Name : Sumoltip Tongtep

Department : Government

Advisor : Phrakhrudhammajakjetiyapibal (Dr.)

Co-Advisor : Dr. Prayong Churak

Academic Year : B.E.2553 (2010)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows: 1) to study an application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat district, Nakhon si thammarat province, 2) to compare an application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat district, Nakhon si thammarat province according to differentiation of gender, age, and degree of education and, 3) to study the problems and the way to solve the problem of an application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat district, Nakhon si thammarat province, the samples for this study was at the number off 123 persons, the data collection by questionnaire both close end and open end, data analysis by Microsoft computer program i.e. frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

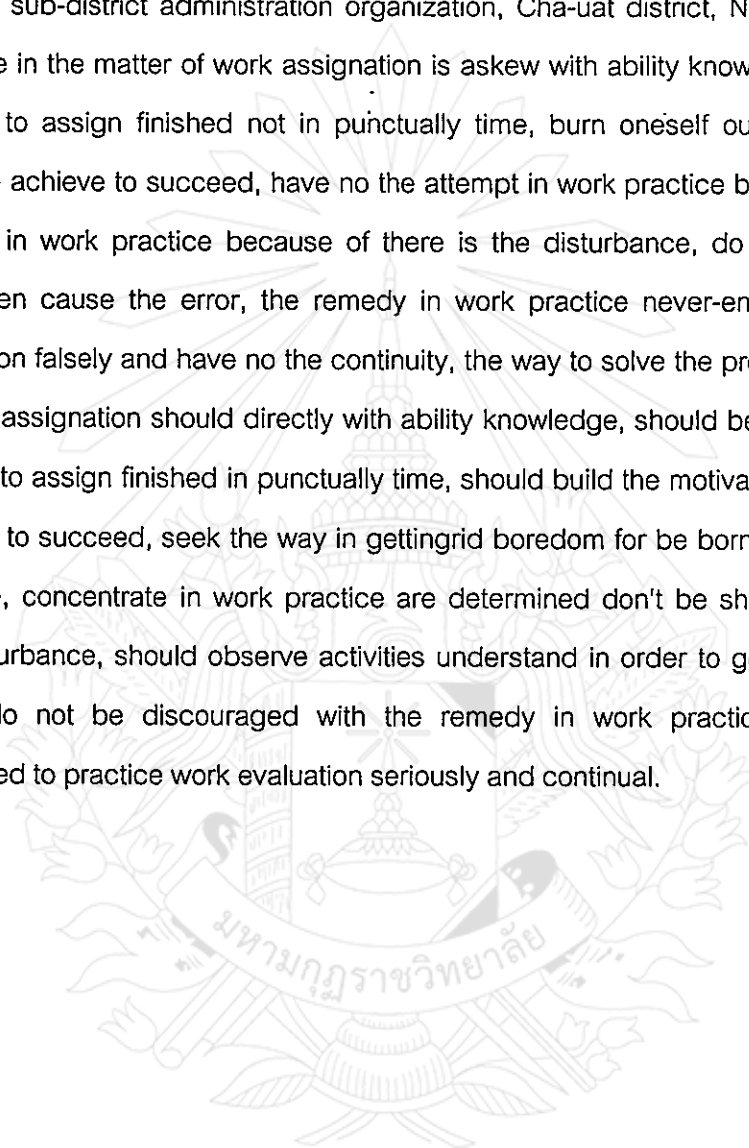
The results of research were found as follows

An application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat district, Nakhon si thammarat province by including was at much level, when identified by gender, age, and degree of education, found that by including was at much level.

The comparative results of an application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat

district, Nakhon si thammarat province according to gender, age, and degree of education, were not different as statistical significance at the level of .05.

The problems and the way to solve the problems, found that the problems concerning with an application of Iddhipadathamma in work performance of officers, Cha-uat sub-district administration organization, Cha-uat district, Nakhon si thammarat province in the matter of work assignation is askew with ability knowledge, the work that receive to assign finished not in punctually time, burn oneself out persuade in work practice achieve to succeed, have no the attempt in work practice because of boredom, wander in work practice because of there is the disturbance, do not understand the work then cause the error, the remedy in work practice never-ending, practice work evaluation falsely and have no the continuity, the way to solve the problems in the matter of work assignation should directly with ability knowledge, should be done the work that receive to assign finished in punctually time, should build the motivation in work practice achieve to succeed, seek the way in gettingrid boredom for be born the attempt in work practice, concentrate in work practice are determined don't be shaken to accompany the disturbance, should observe activities understand in order to get don't be born the error, do not be discouraged with the remedy in work practice never-ending, be supposed to practice work evaluation seriously and continual.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.ประยงค์ ชูรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ซึ่งได้สละเวลาในการให้คำชี้แนะ ตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพวินยาภรณ์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสิริธรรมาภิรัต (ผศ.ดร.) ดร.กัณตถน หนูทองแก้ว และนางศศิวิมล บุญชูดำ ที่เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

ขอขอบพระคุณ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวดทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว เพื่อนนักศึกษา ที่เป็นกำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา คุณประโยชน์แห่งสารนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมไว้เพื่อเป็นเครื่องสักการบูชาคุณของพระรัตนตรัยอันมี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ ที่สั่งสอนอบรมเลี้ยงดูและให้วิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ขอทุกท่านจงเป็นผู้มีส่วนในความสำเร็จที่เกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้ด้วย

สุมลทิพย์ ทองเทพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๓
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ หลักอิทธิบาทธรรม	๕
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน	๑๓
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๘
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๒๘
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๒๙
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๙
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๒๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๐
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๓๐
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๑
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล	๓๑

	๗
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๓๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๗
ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๓๙
ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา	๔๔
ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน	๕๙
ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๒
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๕
๕.๑ สรุปผล	๖๖
๕.๒ อภิปรายผล	๗๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๔
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๗๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๗๔

บรรณานุกรม

๗๖

ภาคผนวก

๗๘

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๗๙

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัย

๘๑

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๘๕

ภาคผนวก ง ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด

๙๗

ภาคผนวก จ แบบสอบถามและค่า IOC

๙๙

ประวัติผู้วิจัย

๑๐๘

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	๓๗
ตารางที่ ๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	๓๘
ตารางที่ ๔.๓	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	๓๘
ตารางที่ ๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๓๙
ตารางที่ ๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔๐
ตารางที่ ๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔๑
ตารางที่ ๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔๒
ตารางที่ ๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔๓
ตารางที่ ๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ	๔๔

- ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรัก
 ใครในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ๔๕
- ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ(ความเพียรพยายาม
 ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ๔๖
- ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ใน
 การปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ
 ชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ๔๗
- ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่
 ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหาร
 ส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม
 เพศ ๔๘
- ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การ
 บริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนก
 ตามอายุ ๔๙
- ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรัก
 ใครในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ ๕๐
- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ(ความเพียรพยายาม
 ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ ๕๑
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกตืใช้
 อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ใน
 การปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ
 ชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ ๕๒

- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่
ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม
อายุ ๕๓
- ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การ
บริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนก
ตามระดับการศึกษา ๕๔
- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรัก
ใคร่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับ
การศึกษา ๕๕
- ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ(ความเพียรพยายาม
ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับ
การศึกษา ๕๖
- ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ใฝ่ใน
การปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ
ชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา ๕๗
- ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้
อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่
ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม
ระดับการศึกษา ๕๘
- ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการ
ปฏิบัติงาน ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะ
อวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง ๕๙

- ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุต่ำกว่า ๓๖ ปี และ ๓๖ ปีขึ้นไป ๖๐
- ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ๖๑
- ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ๖๒
- ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ๖๓

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อิทธิบาทธรรมถือเป็นหลักธรรมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้นำไปประพฤติปฏิบัติบรรลุผลสู่ความสำเร็จตามความมุ่งหมายในสิ่งที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) อิทธิบาทธรรมนี้มีลักษณะเป็นแรงจูงใจใฝ่รู้อยู่รูปแบบหนึ่งที่สอนให้บุคคลทำงานเพื่องาน มีความพอใจที่เกิดจากตนเอง ซึ่งเมื่อมีความพอใจแล้ว ความเพียรพยายาม ความอดทน ความเอาใจใส่ และการพิจารณางานด้วยเหตุผลย่อมตามมาเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องจูงใจภายนอกแต่อย่างใด^๑

ในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่าบุคคลเกิดแรงจูงใจในการทำงานจากสิ่งจูงใจภายนอก ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียง เกียรติยศ โดยไม่สนใจผลสำเร็จหรือประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นกับงานที่ทำอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร โดยได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจจากตัวบุคคลเอง โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทนหรือแรงจูงใจจากภายนอก อันจะทำให้บุคคลแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน โดยการทำงานเพื่องาน ทำเพื่อวัตถุประสงค์และความต้องการเพื่อความสำเร็จของงานนั้นๆ^๒

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีวิวัฒนาการและความเป็นมาเช่นเดียวกับสภาตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด มีหน้าที่ในการปฏิบัติราชการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ ทั้งในด้านการ

^๑ วรรณิการ์ ดีมานพ, "การปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยาน เชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, หน้า ๑ - ๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขับเคลื่อนภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะองค์กรทุกองค์กรจะประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าประสงค์ได้ ย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาฝึกอบรม การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และที่ขาดไม่ได้ก็คือ การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งหากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานแล้ว ก็ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการทำงานโดยไม่สนใจผลสำเร็จหรือประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน มุ่งเน้นแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้ล้วน ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับประชาชนในพื้นที่ โดยที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ไม่คุ้มค่างับ ทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไป

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

๑.๓.๒ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

๑.๓.๓ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๗๕ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย

- ด้านฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน
- ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน
- ด้านจิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน
- ด้านวิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕.๔ ทำให้สามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

อิทธิบาทธรรม หมายถึง หลักในการปฏิบัติงานเพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงานตามที่มุ่งหวังไว้ ประกอบด้วย

๑. ด้านฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน
๒. ด้านวิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน
๓. ด้านจิตตะ หมายถึง การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน
๔. ด้านวิมังสา หมายถึง การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ และที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช นำอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน

พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ช่วงอายุ คือ ๑) ต่ำกว่า ๓๖ ปี และ ๒) ๓๖ ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ๑) ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ๒) ปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พอสมควร และได้รวบรวมไว้ตามลำดับดังนี้

๒.๑ หลักอิทธิบาทธรรม

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ หลักอิทธิบาทธรรม

๒.๑.๑ ความหมายของอิทธิบาทธรรม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้อธิบายว่า อิทธิ หมายถึง ความเจริญ ความงอกงาม ความสำเร็จ บาท หมายถึง ทาง เส้นทาง อุบายเครื่องบรรลु รวมกันเป็น อิทธิบาท หมายถึง ทางหรืออุบายเป็นเครื่องบรรลุความรุ่งเรืองหรือความสำเร็จ^๑

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า อิทธิบาท แปลว่า ธรรมให้ถึงความสำเร็จ หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จมี ๔ อย่าง คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) แปลให้จำง่ายตามลำดับว่ามีใจรัก เพียรทำ จิตใจฝักใฝ่ ใ้ปัญญาสอบสวน^๒

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด), ๒๕๔๖, หน้า ๑๓๗๓.

^๒พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๒, หน้า ๘๔๒.

มนู ให้ไทย อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า อิทธิบาท มาจากคำว่า อิทธิ+บาท ซึ่ง คำว่า อิทธิ หมายถึง ความรุ่งเรือง ความสำเร็จ และคำว่า บาท หมายถึง อุบายเครื่องบรรลุดังนั้น อิทธิบาท จึงหมายถึงอุบายที่เป็นเครื่องบรรลุดความรุ่งเรืองหรือความสำเร็จ^๕

พระเทพวิสุทธิเมธี อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้กล่าวถึง อิทธิบาทธรรม ไว้ในปาฐกถาธรรม เรื่องภาวนาช่วยเสริมเพิ่มกำลังจิต เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2520 ว่า อิทธิบาทนี้แปลว่า คุณธรรมที่จะให้เกิดความสำเร็จ เคยมีคนถามพระพุทธเจ้าว่าที่พระองค์ได้ตรัสรู้สังขารนี้เพราะอะไร พระองค์ก็บอกว่าเพราะเรามีอิทธิบาทธรรมสมบูรณ์ อิทธิบาทธรรม 4 ประการสมบูรณ์เมื่อใดแล้ว ก็เกิดฤทธิ์ทางใจ เกิดอำนาจที่จะกระตุ้นเตือนเร่งเร้าให้มีความก้าวหน้า ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ ทันท่วงที่ไม่ชักช้าเสียเวลา^๖

พระกวีวรรณ ได้กล่าวว่า อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน หลักการในการทำงานให้สำเร็จ นั้น ตามหลักพระพุทธศาสนา เรียกว่า อิทธิบาท มาจากคำว่า อิทธิ คือ ความสำเร็จ และ บาท คือ วิธีทางที่จะนำไปสู่ เมื่อคำว่าอิทธิบาท เป็นชื่อของธรรมหมวดหนึ่ง ก็หมายความว่า ธรรมหมวดนั้นแหละเป็นหลักการสำคัญ ที่จะนำเราไปสู่จุดหมายปลายทางหรือไปสู่ความสำเร็จได้^๗

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวว่า อิทธิบาทธรรม เป็นธรรมสำหรับความสำเร็จซึ่งต้องใช้ในการทำงาน และเป็นทางเดียวที่จะปฏิบัติเพื่อนำไปสู่นิพพานได้ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลาย ย่อมเจริญด้วยอิทธิบาทเป็นเครื่องปรองสมานธิ อันประกอบด้วยฉันทะ เป็นประธาน ด้วยวิริยะเป็นประธาน ด้วยจิตตะเป็นประธาน ด้วยวิมังสาเป็นประธาน^๘

กถิน อัดถะโยธิน อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า อิทธิบาทธรรม เป็นคุณ ๔ อย่าง ถ้ามีบริบูรณ์แล้วจะชักนำให้บุคคลถึงสิ่งที่ต้องการซึ่งไม่เหลือวิสัย จนกล่าวได้ว่าอิทธิบาท

^๕คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๗.

^๖ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, หน้า ๗.

^๗เรื่องเดียวกัน.

^๘พุทธทาสภิกขุ, การงานที่เป็นสุข, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา), ๒๕๔๗, หน้า ๙๐.

ธรรมเป็นธรรมะที่เป็นธรรมที่มีอุปการะแก่งานทุกชนิด ตั้งแต่งานของผู้ครองเรือนจนถึงงานของผู้บำเพ็ญสมณวิปัสสนา”

พระจุลนายก อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า อิทธิ แปลว่า ความยิ่งใหญ่ บาท แปลว่า ทางเดิน อิทธิบาท จึงแปลว่า ทางเดินที่จะนำไปสู่ความยิ่งใหญ่นั่นเอง ถ้าเราปรารถนาจะประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการงานที่ดี การศึกษาก็ดี หรือกิจการใดๆ ก็ตาม เราต้องใช้ อิทธิบาท ธรรม”

สรุปได้ว่า อิทธิบาทธรรม หมายถึง หลักในการปฏิบัติงานเพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงานตามที่มุ่งหวังไว้ ประกอบด้วย ๑.ด้านฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน ๒.ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ๓.ด้านจิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน และ ๔.ด้านวิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน

๒.๑.๒ องค์ประกอบและหลักการของอิทธิบาทธรรม

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๓๕ พระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๒ วิภังคปกรณ์ อิทธิบาทวิภังค์ อิทธิบาท ๔ คือ

๑. ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิประธานสังขาร
๒. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิประธานสังขาร
๓. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิประธานสังขาร
๔. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิประธานสังขาร

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของอิทธิบาทธรรม อันได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ดังนี้

๑. ฉันทะ

ปิ่น มุทุกันต์ อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า ฉันทะ คือ ความพอใจในงานที่ทำ หมายความว่า รักงานของตน ชอบงานของตน งานในทีนี้หมายถึงสิ่งที่เราทำ ผู้ใดมีงานอะไรแล้วมี

“คณิงเดช แก้วขวัญ, “สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘.

“เรื่องเดียวกัน.

ความรักใคร่พอใจในงานนั้น เรียกว่า มีฉันทะ คนที่ขาดฉันทะ ไม่พอใจในงานของตน มักจะทำงานด้วยความเหน็ดเหนื่อยใจ และชอบทิ้งงานให้จับจดและคั่งค้าง^๙

วิเชียร พากเพียร อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้กล่าวว่า ฉันทะ คือ ความพอใจ ความเต็มใจในการทำงาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงาน เมื่อใจรักแล้วก็อยากจะทำเต็มที่ที่จะทำงานนั้น งานก็ย่อมสำเร็จ^{๑๐}

พระจุลนายก อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้กล่าวว่า ฉันทะ คือ ความชอบใจ ความรัก ความพอใจในงาน ในสิ่งที่เราจะกระทำ^{๑๑}

พระราชันท์มุนี อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ถ้าไม่ฉันทะแล้วไปไม่รอดไม่ว่าจะทำอะไร คนเจริญก้าวหน้าก็ต้องมีใจรักทุ่มเทศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้นโดยเฉพาะ ทุ่มเทความรักความสามารถลงไปในเรื่องนั้น ก็ก้าวหน้าไปด้วยดี^{๑๒}

บุญมี แทนแก้ว ได้กล่าวว่า ฉันทะ คือ ความพึงพอใจ หรือต้องการที่จะทำ หรือใฝ่ใจจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป^{๑๓}

พระเทพวิสุทธิเมธี อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวถึง การใช้อิทธิบาทธรรมที่ใช้เป็นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับฉันทะว่า ให้มีความพอใจ เรียกว่า ฉันทะ พอใจในการที่จะกระทำ พอใจในการที่จะศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สิ่งใดเรารักเราพอใจ ก็มักจะทำสิ่งนั้นได้ดี แต่สิ่งใดเราไม่ชอบไม่ค่อยพอใจ ทำสิ่งนั้นก็ไม่ได้ดี คนที่เก่งในเรื่องอะไรก็ตาม ถ้าเราศึกษาดูแล้วก็จะพบความจริงข้อหนึ่งว่า คนนั้นเขาชอบมากในเรื่องนั้น ชอบมากในเรื่องนั้นจึงเก่งในเรื่องนั้น

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙.

^{๑๐}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๙.

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^{๑๒}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๐.

^{๑๓}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐.

เพราะฉะนั้นเราจะต้องเพาะความพอใจในการที่จะปฏิบัติให้เกิดขึ้น ในการที่พิจารณาตัวเอง ตักเตือนตนเอง แก้ไขตนเอง ให้เกิดขึ้น อย่างนี้เรียกว่าเป็นฐานขั้นต้นที่เรามีไว้ก่อน^{๙๙}

สรุปได้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน ชอบใจ เต็มใจในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจ ไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่าย ทุ่มทศความสามารถ ทุ่มทศวิตจิตใจ เพื่อทำงาน นั้นให้สำเร็จและให้ได้ผลดียิ่งๆขึ้นไป มีความปรารถนาที่จะทำงานนั้นให้ดีที่สุด โดยไม่พะวงต่อสิ่ง ล่อเร้า หรือผลตอบแทนทั้งหลาย

๒. วิริยะ

ปิ่น มุทุกันต์ อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า วิริยะ แปลว่า ความเพียร คือความ ชยันบากบั่นในการทำงานของตน วิริยะตรงกันข้ามกับความเกียจคร้าน คนเกียจคร้าน คือ คน ขลาดกลัว ส่วนคนมีวิริยะเป็นคนกล้า คือกล้าสู้กับความยากลำบากและอุปสรรคเพื่อทำให้งาน เสร็จสิ้นไป^{๑๐๐}

พระราชันท์มุนี อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน กล่าวว่า วิริยะ หมายถึง ความเพียร ความ บากบั่น ความก้าวไปข้างหน้า มุมานะที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ บุคคลที่มีความเพียรนั้นย่อมไม่กลัว ต่อความลำบาก ไม่กลัวต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น มีความคิดเพียงว่าต้องทำให้สำเร็จ จะไม่เลิกละ เป็นอันขาด แม้ถ้าขาดความเพียรแล้วก็จะทำให้ทำอะไรไม่สำเร็จ ความเบื่อหน่ายคือศัตรูของความ เพียร^{๑๐๑}

พระจุลนายก อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า วิริยะ คือ ความชยันหมั่นเพียร ความอุตสาหพยายาม กระทำของเราให้สมบูรณ์^{๑๐๒}

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า วิริยะ คือ ความ พากเพียร ความไม่ท้อถอย เป็นคุณธรรมทางใจ เรียกความรู้สึกนี้ว่าความกล้า ที่กล่าวว่าความกล้า

^{๙๙}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะ กรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ ศาสตราศตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว.

^{๑๐๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

^{๑๐๑}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสตราศตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐.

^{๑๐๒}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะ กรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ ศาสตราศตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๒.

คือตรงกันข้ามกับความเกียจคร้าน เพราะคนเกียจคร้านทุกคนคือ คนขลาด คนกลัว กลัวหนาว กลัวร้อน กลัวแดด กลัวฝน จะทำงานแต่ละคร้งมักมีข้ออ้าง^{๑๘}

บุญมี แทนแก้ว อ่างใน คณิงเดช แก้วขวัญ ได้กล่าวว่า วิริยะ คือ ความเพียรหรือ ขยันหมั่นเพียรประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย^{๑๙}

พระเทพวิสุทธิเมธี อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้กล่าวถึง การใช้อิทธิบาทธรรมที่ใช้เป็น ฐานในสิ่งที่เกี่ยวกับวิริยะว่า ความเพียรให้มัน ความเพียรนี้สำคัญมาก ถ้าขาดแล้วมันไม่ก้าวหน้า เพราะความเพียรนั้นไม่กลัวอุปสรรค เช่นว่า ไม่กลัวความหนาวไม่กลัวความร้อน ไม่กลัวความหิว ไม่กลัวความยากลำบากไม่ว่าประเภทใดๆ จะเหน็ดเหนื่อยก็ทนได้ ถ้าขาดความเพียรแล้วกำลังจะไม่เกิดขึ้นอันขาด จะไม่ก้าวหน้าไปในทางที่ถูกที่ชอบได้เลย^{๒๐}

สรุปได้ว่า วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ตั้งใจ ขยัน กระตือรือร้น บากบั่นในการปฏิบัติงานของตน มุมานะที่จะทำงานให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อ ไม่กลัว กล้าสู้กับความ ยากลำบาก ปัญหาและอุปสรรค กลับเห็นเป็นสิ่งท้าทายที่จะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ เพื่อให้งาน สำเร็จสมบูรณ์

๓. จิตตะ

ปิ่น มุฑุกันต์ อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน กล่าวว่า จิตตะ แปลตรงตัวว่า คิด ความหมาย ได้แก่ การเอาใจใส่กับงาน ที่ทำ ไม่ทอดธุระ ไม่ว่าใครจะทำการสิ่งใด ถ้าเป็นคนประมาทไม่เอาใจใส่ กับงานที่ตนทำ ทำอะไรthings ขว้างๆ งานย่อมจะสำเร็จเป็นผลดีไม่ได้ จิตตะมีประโยชน์โดยตรงในการ กำจัดเสีย ซึ่งความเลินเล่อ ทอดธุระในหน้าที่ของตน เป็นธรรมป้องกันความเสียหายของงาน^{๒๑}

บุญมี แทนแก้ว อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้กล่าวว่า จิตตะ คือ ความคิดเหนือตั้งจิต รับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป^{๒๒}

พุทธทาสภิกขุ ได้อธิบายว่า จิตตะในเรื่องอิทธิบาท หมายถึง กำลังจิต กำลังสมาธิ หรือ คุณภาพของจิต คุณภาพส่วนที่พึงปรารถนาของจิต เรียกว่า กำลังจิต หรือกำลังสมาธิ ซึ่งเลี้ยง พังเลี้ยงไปแก่ส่วนที่อบรมดีแล้ว เดินมาถูกทางแล้วจึงจะมีคุณสมบัติแล้วมีกำลังมหาศาลของมัน^{๒๓}

^{๑๘}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

^{๑๙}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

^{๒๐}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐.

^{๒๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๒๒}เรื่องเดียวกัน.

ธารี วารีสงัด กล่าวว่า จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ คนมีจิตตะเป็นคนไม่ปล่อยปละละเลยกับงานของตน^{๒๔}

พระเทพวิสุทธิเมธี ได้กล่าวถึง การใช้อิทธิบาทธรรมที่ใช้เป็นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับจิตตะว่า คำว่าเอาใจใส่ หมายความว่า ใจจดใจจ่ออยู่กับเรื่องนั้น เช่น ในเรื่องที่เราจะคิดค้นจะปฏิบัติในเรื่องอะไรเอาใจคิดไว้เสมอ พุดกับตัวเองไว้บ่อยๆ คิดไว้บ่อยๆ กำลังใจมันก็เกิดขึ้นในการที่จะศึกษาในการที่จะปฏิบัติ ในการที่จะก้าวหน้าไปในทางที่ถูกที่ชอบ เพราะมีความคิดจ่อจ่ออยู่ในเรื่องนั้น เราจะตั้งจุดไว้ ตั้งเข็มไว้ แล้วใจก็อยู่กับเรื่องนั้น อยู่ด้วยปัญญาอยู่ด้วยเหตุผล^{๒๕}

สรุปได้ว่า จิตตะ หมายถึง ความเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน ความคิดจ่อจ่ออยู่กับงานที่ปฏิบัติ เอาใจใส่และตั้งใจฝักใฝ่อยู่ในการงานของตน มีสมาธิในการทำงาน ทำงานด้วยความไม่ประมาท ตั้งใจแก้ไขปัญหา ไม่ทอดธุระในหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ไม่ปล่อยให้ใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปจากงาน

๔. วิมังสา

ปิ่น มุทุกันต์ กล่าวว่า วิมังสา แปลว่า พิจารณา หมายความว่า การใช้ปัญญาพิจารณาหรือคิดค้นหาเหตุผลในงานที่ทำ หรือหาวิธีการที่จะทำให้การทำงานนั้นได้ผลยิ่งขึ้นและไม่ให้ผิดอุปสรรคของความสำเร็จในการทำงาน นอกเหนือจากความเบื่อหน่าย ความเกียจคร้าน และความทอดธุระแล้ว ยังมีอยู่อีกอย่างหนึ่งคือ ความโง่เขลา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ วิมังสากำจัดอุปสรรคข้อนี้โดยตรง^{๒๖}

บุญมี แท่นแก้ว กล่าวว่า วิมังสา คือ ความคิดไตร่ตรองหรือทดลอง ได้แก่ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบ หาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน ในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผนวัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานเป็น^{๒๗}

^{๒๔}พุทธทาสภิกขุ, โภธิปักขิยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา), ๒๕๔๒, หน้า ๓๖.

^{๒๕}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๒.

^{๒๖}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓.

^{๒๗}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔.

^{๒๘}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๔.

พระราชันท์มนูณี ได้กล่าวว่า วิมังสา หมายความว่า การหาเหตุผลในเรื่องนั้นว่ามี อุปสรรคขัดข้อง เราก็ต้องค้นคว้าหาเหตุผล จะปรับปรุงงานอย่างไร ให้งานก้าวหน้ากว่านี้ ให้ ผลิตผลเพิ่มขึ้นไปกว่านี้ ให้รวดเร็วกว่านี้ การค้นคว้าเป็นเหตุให้เกิดปัญญา เกิดความก้าวหน้าใน หลักวิชาที่จะใช้บริหารงานต่อไป การค้นคว้าจะได้ความรู้และทำให้งานก้าวหน้า^{๘๘}

พระเทพวิสุทธิเมธี ได้กล่าวถึง การใช้อิทธิบาทธรรมที่ใช้เป็นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับ วิมังสาว่า วิมังสา หมายความว่า ไตร่ตรองค้นคว้าหาเหตุผลในเรื่องนั้น ให้มันรู้ชัดตามสภาพที่เป็น จริง อะไรก็ตามที่มันเกิดขึ้นแล้วต้องเอามาพิจารณาแยกแยะวิเคราะห์วิจัยออกไปว่า สิ่งนั้นคืออะไร มันมาจากอะไร เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ถูกต้องตามสภาพที่มันเป็นจริงอยู่^{๘๙}

พระจุลนายก ได้กล่าวว่า วิมังสา คือ ความใคร่ครวญ การใช้เหตุผล ใช้ปัญญา รู้จักคิด รู้จักอ่าน ว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกหรือผิดอย่างไร ถ้าสิ่งที่ทำไปได้ผลดีก็ควรจะทำให้มากขึ้น ถ้าสิ่งไหน ผิดก็ควรที่จะแก้ไข มันก็จะนำไปสู่คือความสำเร็จนั่นเอง^{๙๐}

สรุปได้ว่า วิมังสา หมายถึง การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน การทำงาน ด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด ด้วยกระบวนการเหตุและผล พิจารณาค้นคว้าหาเหตุผลในงานนั้นว่ามี อุปสรรคขัดข้อง ขอบกพร่อง อย่างไร คิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงงานให้งานก้าวหน้าและได้ผลดี ยิ่งขึ้น

๒.๑.๓ ประโยชน์ของอิทธิบาทธรรม

อิทธิบาทธรรม เป็นธรรมที่คอยสกัดกั้นอุปสรรคต่อความสำเร็จ และเป็นแรงเสริมกำลังใจ ที่คอยผลักดันการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ วิเชียร พากเพียร ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ อิทธิบาทธรรม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ประโยชน์ของฉันทะ คือ เป็นเข้าศึกกับความเบื่อหน่าย ทำให้ไม่เบื่องาน ไม่ท้อแท้ มีกำลังใจต่อสู้ป้องกันสร้างสรรคสิ่งที่ดีตนรัก ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา ที่ยากก็กลายเป็นง่าย ถ้าขาดฉันทะ ทำให้ขาดกำลังใจ เบื่องาน ทอดทิ้งงาน กลายเป็นคนจับจด ไม่ก้าวหน้า

^{๘๘}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^{๘๙}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะ กรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ ศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๕.

^{๙๐}เรื่องเดียวกัน.

๒. ประโยชน์ของวิริยะ คือ กำจัดความเกียจคร้าน ทำให้งานต่อเนื่อง ถ้าขาดวิริยะ จะเป็นคนอ่อนแอ หนีที่ยากไปหาแต่ที่ง่าย ทำอะไรไม่สำเร็จ ขาดความก้าวหน้า มีแต่งานค้าง กลายเป็นคนหย่อนสมรรถภาพ

๓. ประโยชน์ของจิตตะ คือ ช่วยให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหา สามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันท่วงที ถ้าขาดจิตตะ งานอาจเสียหายได้โดยไม่รู้ตัว หรือรู้ตัว เมื่อสายเกินแก้เสียแล้ว

๔. ประโยชน์ของวิมังสา คือ ช่วยให้ทำงานไม่ผิดพลาด และทำให้มองเห็นลู่ทางที่จะทำงานให้ได้ผลดี ถ้าขาดวิมังสา จะทำงานผิดๆ ถูกๆ เปลืองทุน เปลืองแรง เปลืองเวลา และทำให้โง่งงเสีย"^{๑๑}

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของอิทธิบาทธรรม หมายถึง ฉันทะและวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้นุคคลมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีจิตตะและวิมังสาเป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้การเอาชนะปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้วก็จะช่วยเสริมให้นุคคลมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคมากขึ้นนั่นเอง

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน

ปกติแล้วบุคคลจะมีอิทธิบาทธรรมในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานใดๆ โดยไม่รู้สีกตัว มีระดับมากน้อยต่างกัน คนที่มีเขายอมทำงานด้วยความพอใจ ความขยันขันแข็ง ความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอ เรียกว่าเขามีอิทธิบาทธรรม ๔ ประการ เป็นการปฏิบัติธรรมะโดยไม่รู้ตัว"^{๑๒}

๒.๒.๑ การประยุกต์ใช้หลักฉันทะในการปฏิบัติงาน

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า ฉันทะ ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุหรือถึงจุดมุ่งหมาย หรืออยากให้ภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้นเกิดมีเป็นจริงขึ้น ความอยากที่เป็นฉันทะนี้คนละอย่างกับความอยากได้สิ่งนั้นๆ มาเสพเสวย หรืออยากเอามาเพื่อตัวตนในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าตัณหา ความอยากของฉันทะนั้นไปเกิดความสุขความชื่นชมเมื่อเห็นสิ่งนั้นๆ งามนั้นๆ บรรลุความสำเร็จเข้าถึงสมบูรณ์ ส่วนความอยากของตัณหาให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อ

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

^{๑๒}พุทธทาสภิกขุ, การงานที่เป็นสุข, อ่างแล้ว, หน้า ๒๗.

ได้สิ่งนั้นมาให้ตนเองเสียหรือย่ำแย่ หรือปรนเปรอความยิ่งใหญ่ของขยายตัวของตัวตน เป็นความชื่นฉ่ำที่เศร้าหมองหมกหมักตัว กัดกินตนไว้ด้วยความคับแคบ และมักติดตามมาด้วยความหวงแหน ห่วงกังวล เศร้า เสียหาย และหวั่นหวาดระแวง ถ้าสามารถปลุกเร้าฉันทะให้เกิดขึ้นอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าของความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดมุ่งหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้ว คนก็จะทุ่มเทชีวิตจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้น ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด ให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้นของงานนั้น ไม่พะวงต่อสิ่งล่อเร้า หรือผลตอบแทนทั้งหลาย จิตใจก็มุ่งแน่วแน่มั่นคงในการดำเนินสู่จุดหมาย เดินเรียบสม่ำเสมอ ไม่ชาน ไม่ส่าย ฉันทะจึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้^{๓๓}

พระธรรมวิสุทธิธาราจารย์ ได้ให้ความเห็นว่า ในการทำงานนั้นย่อมมีอุปสรรคอยู่หลายอย่างที่สำคัญคือความเบื่อหน่าย ไม่ว่าจะทำงานอะไรถ้าเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นแล้ว มีอันให้เป็นไปต่างๆ เมื่อจิตเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นเช่นนี้แล้ว จะปรากฏว่างานที่ง่ายก็กลายเป็นยาก งานน้อยก็กลายเป็นมาก งานเบาก็กลายเป็นหนัก เกิดความวุ่นเร่ ที่สุดก็ทอดทิ้งทำไม่สำเร็จต้องเดือดร้อนในภายหลัง ในทางตรงกันข้ามถ้ามีความรักงานแล้ว งานที่น่าเบื่อก็จะกลายเป็นงานที่สนุกสนาน ที่ยากก็กลายเป็นง่าย ดังนั้นจึงควรสร้างฉันทะความพอใจในงานเป็นเบื้องต้นเสียก่อน^{๓๔}

ปิ่น มุทุกันต์ ได้ให้ความเห็นว่า จุดเริ่มต้นของการทำงานอยู่ที่ใจ ตามความเข้าใจของคนทั่วไป เขาการลงมือเป็นการเริ่มต้นนั้นความจริงยังไม่ถูกแท้ ที่ถูกแล้วต้องลงใจก่อนลงมือ พุดง่าย ๆ คือทำใจเราเองเสียก่อน ความมุ่งหมายคือทำใจให้เกิดฉันทะ คือมีความรักงานหรือพอใจกับงานที่จะทำ เมื่อใจรักแล้วจะได้ทำด้วยความเต็มใจ และบุคคลจะเกิดความรักในงานนั้นต่อเมื่อได้เห็นผลของงานว่า ถ้าทำงานแล้วจะได้อะไร ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายอย่างไร เมื่อเห็นผลได้ผลเสียแล้วฉันทะย่อมจะเกิดขึ้น^{๓๕}

วิธีปฏิบัติให้เกิดฉันทะ เมื่อจะทำงานสิ่งใดจำเป็นต้องปลุกฉันทะให้เกิดขึ้น คือทำความพอใจรักใคร่ในงานนั้นก่อน การที่จะทำเช่นนั้นได้ต้องพิจารณาให้เห็นผลได้ผลเสีย ถ้าทำงานนั้นจะเกิดผลดีหรือไม่อย่างไร ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายอย่างไรบ้าง เมื่อเห็นผลได้ผลเสียแล้วฉันทะจะเกิดขึ้นเอง^{๓๖}

^{๓๓}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, อ่างแล้ว, หน้า ๘๔๒ - ๘๔๔.

^{๓๔}กรรณิการ์ ตีมานพ, “การปฏิบัติตามแนววิธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยาน เชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓.

^{๓๕}เรื่องเดียวกัน.

^{๓๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หมายถึง การมีความรักต่องานและหน้าที่ที่ปฏิบัติ มีความรักและภูมิใจในองค์กร มีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจและไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงาน

๒.๒.๒ การประยุกต์ใช้หลักวิริยะในการปฏิบัติงาน

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า วิริยะ ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญ แก้วกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะบรรลุถึงได้ยากนักมีอุปสรรคมากมาย หรืออาจใช้เวลายาวนาน ก็ไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งท้าทายที่จะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ คนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหมุนเวลาทำงาน หรือปฏิบัติธรรมก็ตามจิตใจจะแน่วแน่มั่นคงพุ่งตรงต่อจุดหมาย สมาธิเกิดขึ้นได้ เรียกว่า เป็นวิริยะสมาธิ^{๓๓}

ปิ่น มุทุกันต์ กล่าวว่า ความเกียจคร้านเป็นมารร้ายแห่งความสำเร็จ โดยปกติคนเกียจคร้านเป็นคนขลาดต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ที่เรียกว่า ขอบอ้างกลัวร้อน กลัวหนาว กลัวแดดลมฝน กลัวหิว กลัวเหนื่อย เป็นต้น รวมความว่าคนเกียจคร้าน คือ คนขลาด คนกลัว ส่วนคนมีวิริยะเป็นคนกล้า คือกล้าสู้กับความยากลำบากและเหตุธรรมชาติ เพื่อทำงานให้เสร็จสิ้นไป งานทุกอย่างจำเป็นต้องใช้ความเพียร ส่วนงานอย่างใดจะต้องใช้ความเพียรมากน้อยเพียงใด ย่อมแล้วแต่ความมากน้อยหรือความยากง่ายของงานนั้น งานใดเล็กน้อยหรือมีความยุ่งยากน้อย มีความเพียรแต่น้อยก็เพียงพอที่จะทำให้งานสำเร็จได้ แต่งานใดเป็นงานใหญ่หรือยุ่งยากมาก ผู้ทำก็ยิ่งต้องมีความเพียรมากจึงจะสำเร็จได้^{๓๔}

บุญทัน ดอกไธสง ได้กล่าวว่า วิริยะหรือความขยัน คือ การพากเพียรพยายามในการที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ แม้ว่าจะเหน็ดเหนื่อยสักเพียงไรก็ตาม หรือมีความตั้งใจที่จะทำงานสม่ำเสมอ ควรใช้เวลาทำงานมากกว่าเวลาพักผ่อน มีความอดทน และงานจะสำเร็จได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร รวมทั้งพร้อมที่จะทำงานด้วยความอดทนเพื่อส่วนรวม บุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียร ความเจริญก้าวหน้าย่อมเป็นของบุคคลนั้น^{๓๕}

^{๓๓}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, อ่างแล้ว, หน้า ๘๔๔.

^{๓๔}กรรณิการ์ ดีมานพ, "การปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยาน เชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๕.

^{๓๕}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕ - ๑๖.

วิธีปฏิบัติให้เกิดวิริยะ โดยเร่งปลูกฉันทะให้มากขึ้น แล้วฉันทะจะหนุนให้เกิดวิริยะ และคบหาสมาคมกับคนที่ขยันขันแข็ง อย่าคบหาสมาคมกับคนที่เกียจคร้าน^{๔๐}

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักวิริยะในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจให้งานบรรลุผลสำเร็จ มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และเพียรพยายามทำงานที่คั่งค้างไว้ให้สำเร็จ

๒.๒.๓ การประยุกต์ใช้หลักจิตตะในการปฏิบัติงาน

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า จิตตะ คือ ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ฝักใฝ่เรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆ ไม่สนใจ แต่ถ้าพูดเรื่องงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที บางทีจัดทำเรื่องนั้น งานนั้น ชลุกง่วนอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เอาใจใส่ร่างกาย การแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรจะเกิดขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นใกล้ๆ บางทีก็ไม่รู้ ทำจนลืมวันลืมคืน ลืมกินลืมนอน ความมีใจจดจ่อฝักใฝ่เช่นนี้ย่อมทำให้สมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่แนบสนิทในกิจที่ทำ มีกำลังมากเฉพาะสำหรับกิจนั้น เรียกว่า จิตเป็นสมาธิ^{๔๑}

พระจุลนายก ได้กล่าวว่า จิตตะ คือ ความจดจ่อใส่ใจ หรือความตั้งมั่นของจิตใจ คือการมีสมาธิในการทำงานนั้นๆ หรือทำสิ่งนั้นๆ ด้วยความจดจ่อ เอาใจใส่ มีความตั้งมั่นอยู่ในการงานของเรา ไม่ปล่อยจิตใจของเราลอยไปลอยมา คิดจะทำแต่เรื่องโน้นเรื่องนี้ งานหลักที่ควรลงมือทำกลับไม่ทำ ถ้าไม่ทำแล้วก็จะไม่สามารถบรรลุถึงผลที่ปรารถนาได้^{๔๒}

ปิ่น มุทุกันต์ ได้อธิบายว่า จิตตะ แปลว่า คิดถึงงาน ซึ่งบอกความหมายได้หลายคำ เช่น ความสนใจ ความใฝ่ฝัน ความตั้งใจ ความใส่ใจ ความเอาใจใส่ เป็นต้น คนที่มีจิตตะเป็นคน

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^{๔๑} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, อ่างแก้ว, หน้า ๘๔๔ - ๘๔๕.

^{๔๒} คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแก้ว, หน้า ๒๓.

ไม่ปล่อยปลະละเลยกับงานของตน คอยตรวจตรวจงานอยู่เสมอ การงานจึงไม่บกพร่อง จิตตะจึงมีประโยชน์ที่กำจัดซึ่งความประมาทเลินเล่อ^{๑๑}

วิธีปฏิบัติให้เกิดจิตตะ เมื่อจะทำงานสิ่งใดจงพยายามศึกษารายละเอียดของงานนั้นให้เข้าใจ เราใช้สำนวนอีกอย่างหนึ่งว่า ความต้องการของงาน คือให้รู้งานที่เราจะทำนั้นมันต้องการอะไรบ้าง แม้ในวงการราชการ รัฐวิสาหกิจ เขาก็จะจ้างผู้ตรวจงานไว้ และผู้ตรวจงานก็วางแผนการตรวจ ทำตารางปฏิบัติงานไว้พร้อมเพื่อกันผลล แต่ทางปฏิบัติธรรมพระพุทธรเจ้าก็ทรงวางแผนไว้กันผลล^{๑๒}

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักจิตตะในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่แสดงออกถึงการเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ มีสมาธิอยู่กับงาน มีความตั้งใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความตั้งใจแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

๒.๒.๔ การประยุกต์ใช้หลักวิมังสาในการปฏิบัติงาน

พระธรรมปิฎก ได้กล่าวว่า วิมังสา การสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบหาข้อยิ่งหย่อน เกินเลย บกพร่อง หรือขัดข้องในกิจที่ทำ เป็นต้น รู้จักทดลองคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง คนมีวิมังสาชอบคิดค้นหาเหตุผล ชอบสอบสวนทดลองการคิดหาเหตุผล และชอบสอบสวนทดลองอย่างนี้ย่อมช่วยรวมจิตให้คอยกำหนด และติดตามเรื่องที่พิจารณาอย่างติดแจตตลอดเวลา เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แล่นดังไปกับเรื่องที่พิจารณา ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก และมีกำลัง เรียกว่าวิมังสาสมาธิ^{๑๓}

พระเทพวิสุทธิญาณ ได้อธิบายว่า วิมังสา แปลว่า ความตรึกตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ๆ หมายความว่า ใช้ปัญญาสอดส่องเทียบเคียงเปรียบเทียบทั้งเหตุทั้งผลในความคิดต่าง ๆ ที่ตนกระทำมาแล้ว คือย้อนกลับไปดูว่าตนได้ทำเหตุ ปลูกฉันทะ ใช้วิริยะ ได้ตั้งจิตตะในการนั้น ๆ ใ้ร่มากรน้อยเท่าไร แล้วได้ผลเท่าไร เมื่อบุคคลพิจารณาสอบสวนการกระทำของตนด้วยตน ก็ย่อมเข้าใจตนเอง สามารถปรับตนเองให้ทำงานได้ถูกต้อง^{๑๔}

^{๑๑}กรรณิการ์ ตีมานพ, "การปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๗.

^{๑๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๑๓}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, อ่างแล้ว, หน้า ๘๕๕.

^{๑๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

ธาริ วาริสัจด์ ได้กล่าวว่า สุดยอดของวิธีทำงานให้สำเร็จรวมอยู่ในอิทธิบาทข้อสุดท้ายนี้ คือ วิมังสา แปลว่า การพินิจพิจารณา หมายความว่า การทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด ไม่ใช่ ลักแต่ว่าทำ คนเราแม้รักงานแค่ไหน บากบั่นปานใด หรือเอาใจจดจ่ออยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าขาด การใช้ปัญญาพิจารณางานด้วยแล้ว ผลที่สุดงานก็คั่งค้างจนได้ ต้องทำกันใหม่ซ้ำไป คนที่ทำงาน ด้วยปัญญานั้นต้องทำให้ถูกกาล ไม่ทำก่อนหรือหลังเวลา ทำให้ถูกลักษณะของงาน^{๔๔}

วิธีปฏิบัติให้เกิดวิมังสา เมื่อจะทำงานสิ่งใดต้องศึกษาวิธีทำให้แม่นยำ และวิจัยหาวิธีที่ดีกว่า ถ้าเป็นงานใหญ่หรือตนไม่แน่ใจ ก็จัดให้มีการประชุมระดมปัญญาระดมสมองของหมู่คณะ เข้าช่วย หรือปรึกษาหารือท่านผู้รอบรู้ประกอบด้วย^{๔๕}

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักวิมังสาในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ แสดงออกถึงการใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน พิจารณาข้อบกพร่อง และแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเหตุและผล คิดหาวิธีปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ปฏิบัติงาน อย่างเต็มความรู้ความสามารถ วางแผนคิดค้นและแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน รวมถึงมีการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง

๒.๓ แนวคิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล

๒.๓.๑ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

เรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้หลายท่าน โดยจะ หมายถึง ผลการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์ช่วยเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นปัจจัยส่งออก เช่น สินค้า และบริหารให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์ องค์กร สังคม และประเทศชาติ การวัดผลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละคน ก็เพื่อจะบ่งชี้ถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน นั่นคือ

^{๔๔}ไพฑูริย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๔.

^{๔๕}กรรณิการ์ ตีมานพ, "การปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยาน เชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๘.

การเปรียบเทียบกับเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ หรือเทียบกับผลการปฏิบัติงานของตนเองและร่วมงานกับคนอื่น ๆ^{๔๘}

สำหรับความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

ซุบ กาญจนประการ อ่างใน คณิตเดช แก้วขวัญ ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ ว่าเป็นแนวคิดหรือเป็นความมุ่งหวังในการบริหารในระบบประชาธิปไตย ที่จะทำให้การบริหารงานได้ผลสูงสุด คู่กับภาวश्यकที่ได้อำนาจไปเพื่อการบริหารประเทศ และก่อให้เกิดความพอใจกับประชาชน^{๔๙}

ธงชัย สันติวงษ์ อ่างใน คณิตเดช แก้วขวัญ ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ เป็นกิจกรรมทางด้านการบริหารบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ ซึ่งหน่วยงานพยายามที่จะกำหนดให้ทราบแน่ชัดว่าพนักงานของตนสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด^{๕๐}

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ อ่างใน ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ มีความหมายรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องพิจารณา คือ

๑. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่าย หรือด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ การใช้ทรัพยากรด้านเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยี ที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

๒. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้อง รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม

๓. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร หั่นเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตใจดีต่อการทำงาน และการบริการเป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ^{๕๑}

^{๔๘}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๙.

^{๔๙}คณิตเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๗.

^{๕๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

^{๕๑}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๐.

นอกจากนั้น ทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้เสนอแนวความคิดในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ โดยศึกษาจากกการปรับปรุงระบบราชการของต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จได้ คือ

๑. ต้องกำหนดแนวทางและเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน คือ มุ่งการทำงานที่มีประสิทธิผล ยึดถือผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลักในการดำเนินงานโดยมุ่งที่ผลลัพธ์ โดยมีการประเมินผลและวัดผลสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตอบสนองและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าผู้มารับบริการ ปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานเพื่อยุบเลิกงานที่ทำซ้ำซ้อน และหมดความจำเป็น สร้างสรรค์กระบวนการทำงานใหม่ ลดขนาดกำลังคน เพื่อลดค่าใช้จ่ายขององค์กร ด้านบุคลากรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจจากระบบสู่ระดับเจ้าหน้าที่

๒. มีระบบการบริหารที่ยึดผลสำเร็จของงานและผลลัพธ์ขององค์กรเป็นหลักในการดำเนินงาน รวมทั้งใช้มาตรการจูงใจ และให้รางวัลตอบแทนแก่องค์กรที่ประสบความสำเร็จ^{๕๓}

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องเดียวกันกับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือ เมื่อผลการปฏิบัติงานออกมาดี ถือว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แต่หากผลการปฏิบัติงานออกมาไม่ดี ถือว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ

๒.๓.๒ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

เบนจามิน ให้ความหมายของความพึงพอใจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ^{๕๔}

กานดา ปฐวีรัตน์ ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการได้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข โดยสังเกตได้จากสายตา คำพูด การแสดงออก^{๕๕}

มายาร์ด ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความรู้สึกนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกในทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ ความสุขสามารถทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐ - ๒๑.

^{๕๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

^{๕๕} กานดา ปฐวีรัตน์, "ความพึงพอใจของประชาชนที่เกิดจากการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติกับผลทางการเมือง", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), ๒๕๔๘, หน้า ๑๒๙.

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้จะมีผลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น

ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์ มักจะได้แก่ ทรัพยากรหรือสิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างครบถ้วน^{๕๖}

ชริณี เดชจินดา ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง^{๕๗}

ดิเรก ฤกษ์สาหร่าย ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงตามความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น^{๕๘}

ธานินทร์ สุทธิบุญชร ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะสร้างสิ่งจูงใจในการทำงานประกอบด้วย

๑. สิ่งจูงใจที่เป็นเงิน เป็นสิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลต่อผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ สิ่งจูงใจทางตรง เป็นสิ่งจูงใจที่มีผลโดยตรงต่อผลผลิตหรือผลงานของผู้ปฏิบัติงาน เช่น การจ่ายค่าจ้างให้สูงขึ้นเมื่อผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

๑.๒ สิ่งจูงใจทางอ้อม เป็นสิ่งจูงใจที่มีผลในทางสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น เช่น การยกย่องชมเชย การยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ โอกาสความก้าวหน้า และความมั่นคงในงาน

^{๕๖}ไพฑูริย์ ทองปาน, “การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๐ - ๒๒.

^{๕๗}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

^{๕๘}เรื่องเดียวกัน.

๒. สิ่งจูงใจที่ไม่ใช่ตัวเงิน เป็นสิ่งจูงใจที่ส่วนใหญ่มักจะสนองตอบต่อความต้องการด้านจิตใจ เช่น การยกย่องชมเชย การยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ โอกาสความก้าวหน้า และความมั่นคงในงาน^{๕๔}

ณัฐพล ชันธไชย ได้กำหนดแนวทางในการศึกษาวิจัยในการทำงาน โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของความพึงพอใจในการทำงาน ว่าต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ คือ

๑. สภาพการปฏิบัติงาน
๒. ความเพียงพอของรายได้
๓. ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงาน
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน
๕. การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ
๖. สถานภาพและการยอมรับนับถือ
๗. ความมั่นคงปลอดภัย
๘. การระบุตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน
๙. โอกาสความก้าวหน้า
๑๐. ความสามารถของผู้ร่วมงาน
๑๑. ความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
๑๒. ความสำเร็จของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
๑๓. ความเป็นมิตรและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๑๔. การอุทิศตนเพื่องานของบุคคลในหน่วยงาน
๑๕. สภาพความพอใจในหน่วยงาน
๑๖. สภาพความพอใจในงาน
๑๗. ความสอดคล้องระหว่างงานกับความถนัด
๑๘. ความเหมาะสมของปริมาณงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
๑๙. ความยุติธรรมในหน่วยงาน
๒๐. สวัสดิการในหน่วยงาน^{๕๕}

^{๕๔} คณึงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๖.

^{๕๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖ - ๑๗.

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีผลในการปฏิบัติงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ หากผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อย การปฏิบัติงานก็ย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ

๒.๓.๓ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

มาสโลว์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจโดยเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ความต้องการของบุคคลนั้นมีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำจนถึงความต้องการขั้นสูง โดยมนุษย์จะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไปได้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ที่พักอาศัย และความต้องการทางเพศ

ขั้นที่ ๒ ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย เป็นความต้องการที่จะได้รับการคุ้มครองป้องกันต่างๆ ที่จะเกิดหรืออาจถึงแก่ชีวิต ทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน สถานะทางสังคม

ขั้นที่ ๓ ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน มีเพื่อน พรรคพวก การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ขั้นที่ ๔ ความต้องการมีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการยกย่องทางสังคม เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความรู้ความสามารถ รวมทั้งความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม และความต้องการในด้านสถานภาพ

ขั้นที่ ๕ ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดหรือความคาดหวังของตน^{๖๐}

เมอร์เรย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจโดยเชื่อว่า ความต้องการมีอิทธิพลทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมจนกว่าจะได้รับการตอบสนองความต้องการ ความต้องการแต่ละประเภทเกี่ยวข้องพัน

^{๖๐} อรอนงค์ พิลาบูรณ์, “บทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาประชาคมเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานเทสโก้โลตัส สาขาเมืองบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๔๘, หน้า ๑๑๘.

กับอารมณ์ของมนุษย์ มนุษย์สร้างความต้องการตั้งเครียดขึ้นมา เพื่อให้มีโอกาสลดความตั้งเครียดนั้นลง
ไป และมนุษย์มิได้พอใจในสภาวะความตั้งเครียดที่ลดลงไป แต่พอใจกระบวนการของการลดความ
ตั้งเครียดมากกว่า ทั้งนี้เพราะมนุษย์พอใจที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เมอร์เรย์แบ่งความต้องการ
ของมนุษย์ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

ประเภทที่ ๑ เป็นความต้องการทางสรีระ ซึ่งมีอยู่ ๑๓ ชนิด ได้แก่ อากาศ น้ำ เป็นต้น

ประเภทที่ ๒ เป็นความต้องการทางจิต ซึ่งมีอยู่ ๒๘ ชนิด ได้แก่ ความต้องการที่จะแสดง
ความทะเยอทะยาน มีความปรารถนาที่จะมีความสัมฤทธิ์ผลและมีเกียรติยศ ความต้องการที่จะ
เอาชนะและประสบผลสำเร็จ ความต้องการที่จะเด่นกว่าผู้อื่น ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง
ชมเชยและนับถือจากผู้อื่น เป็นต้น^{๖๒}

แอลเดอร์เฟอร์ ได้กล่าวถึงแรงจูงใจว่า เป็นความต้องการของมนุษย์ โดยความต้องการ
ของมนุษย์มี ๓ ระดับ คือ

๑. ความต้องการในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางด้านร่างกายละด้านความมั่นคง
ปลอดภัย

๒. ความต้องการด้านสัมพันธ์ เป็นความต้องการด้านสังคมและด้านชื่อเสียงเกียรติยศ

๓. ความต้องการด้านความเจริญเติบโตก้าวหน้า เป็นความต้องการระดับสูง ซึ่งได้แก่
ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จหรือสมหวังในชีวิต^{๖๓}

สมยศ นาวิกการ ได้กล่าวสรุปถึงแรงจูงใจว่า

๑. หากความต้องการในการดำรงชีวิต ไม่ได้รับการตอบสนอง อิทธิพลของความต้องการ
ด้านนี้จะรุนแรงขึ้น แต่ความต้องการด้านอื่นๆ ยังคงมีความสำคัญต่อการกำกับพฤติกรรมให้มุ่ง
เป้าหมายต่อไป

๒. แม้ความต้องการอย่างหนึ่งถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการดังกล่าวอาจจะยังมี
อิทธิพลในการตัดสินใจต่อไป^{๖๔}

^{๖๒} อัครชัย ชัยแสง, "ความรู้ของนักศึกษาในหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาม
กุฏราชวิทยาลัย", รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยญาณสังวร), ๒๕๔๗, หน้า ๙-
๑๑.

^{๖๓} ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลาง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๗.

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน.

แมคเคิลแลนด์ กล่าวว่าแรงจูงใจเกิดจากความต้องการของมนุษย์ และแบ่งประเภทความต้องการไว้ ๓ ประเภท คือ

๑. ความต้องการความสำเร็จ
๒. ความต้องการมีอำนาจ
๓. ความต้องการมีความสัมพันธ์^{๖๕}

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ จะต้องเข้าใจความต้องการของคนในองค์กร แล้วพยายามตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เพื่อให้บุคคลเกิดความพอใจมากขึ้น อันจะเป็นการจูงใจให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บวร แก้วราช ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้อิทธิบาท ๔ ในงานที่ทำของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อิทธิบาท ๔ ในมหาวิทยาลัยนี้ เพราะมีความสนใจทำงานและต้องการทำงานให้สำเร็จตามกำหนดด้วยตนเอง ด้านการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงานนั้น บุคลากรได้นำหลักธรรมนี้มาใช้มากที่สุด เช่น พอใจในการปฏิบัติงานและพอใจในภาระงาน (ฉันทะ) การไปทำงานทุกวันเพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายและการพยายามทำงานเพิ่มขึ้นทุกวัน (วิริยะ) การพัฒนาตัวเองให้เข้ากับงาน การไม่คิดเปลี่ยนหน้าที่ การทำงานด้วยความตั้งใจมั่น ไปทำงานและกลับจากที่ทำงานตรงเวลา (จิตตะ) นอกจากนั้น ต้องทบทวนงานก่อนทำงานและไตร่ตรองที่ทำแล้วทุกครั้ง การคิดก่อนพูดกับเพื่อนร่วมงาน และการตรวจสอบภาระงานก่อนกลับบ้านทุกครั้ง (วิมังสา) และจากการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยที่เหลือไม่มีความสัมพันธ์กัน^{๖๖}

สิทธิชัย เดชาสิทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

^{๖๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

^{๖๖} บวร แก้วราช, "การใช้อิทธิบาท ๔ ในงานที่ทำของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พ.ศ. ๒๕๔๘", รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, ๑๖๕ หน้า.

๑. ข้าราชการเพศชายและเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับสูง ส่วนระดับการศึกษาทั้งต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับสูง

๒. ข้าราชการเพศชายและเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน

๓. ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เฉพาะด้านวิมังสา ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน^{๖๔}

กรณีการ ตีมานพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๑๙ - ๔.๑๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๐๕๑๘ - ๐.๐๔๙๗ ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแนวจิตตะเอาใจฝักใฝ่ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานตามแนววิริยะเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามแนวฉันทะพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตามแนววิมังสาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน^{๖๕}

ณัฐณี เลิศเรืองเจริญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลมหาชัย ๒ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

๑. พยาบาลโรงพยาบาลมหาชัย ๒ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมากเกือบทุกครั้ง

๒. พยาบาลโรงพยาบาลมหาชัย ๒ ที่มีเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน และที่มีอายุแตกต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ในการปฏิบัติ

^{๖๔}สิทธิชัย เดชาสิทธิ์, "ผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙, ๑๘๐ หน้า.

^{๖๕}กรณีการ ตีมานพ, "การปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๘๑ หน้า.

หน้าที่ไม่แตกต่างกัน แต่มีการใช้หลักวิมังสาในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๒๔}

คณิงเดช แก้วขวัญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลในการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙๐ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๐ มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๐ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้อธิบาท ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานด้านฉันทะอยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน วิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปวช. - ปวส. ปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานด้านฉันทะ และวิริยะอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านจิตตะและวิมังสาอยู่ในระดับปานกลาง^{๒๕}

ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิมังสาอยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มีลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน^{๒๖}

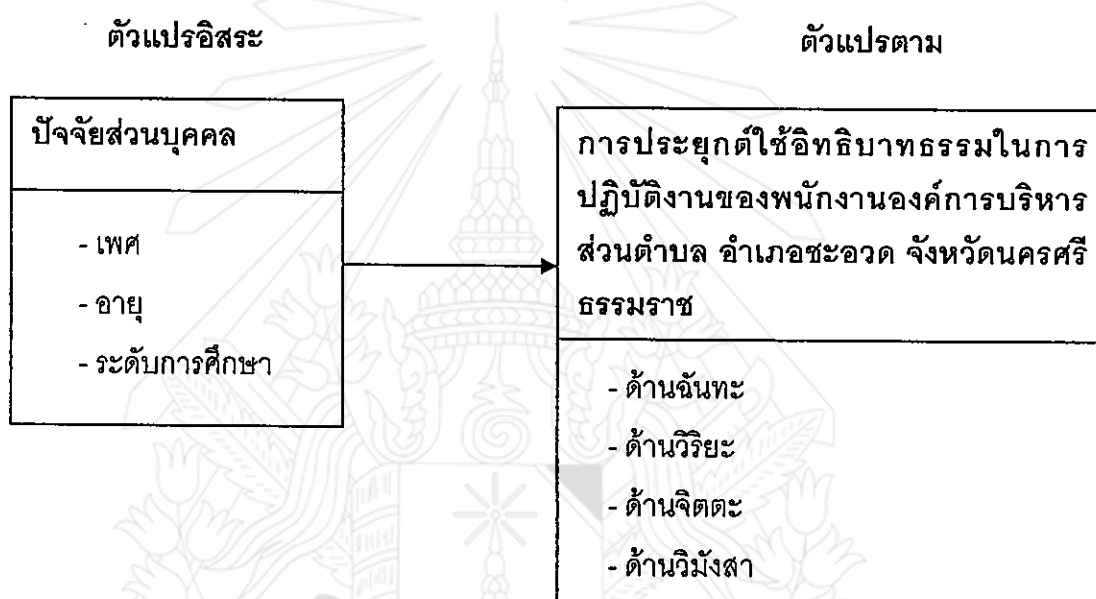
^{๒๔}ณัฐณี เลิศเรืองเจริญ, "การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลมหาชัย ๒ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๐๖ หน้า.

^{๒๕}คณิงเดช แก้วขวัญ, "สัมฤทธิ์ผลในการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๐๐ หน้า.

^{๒๖}ไพฑูรย์ ทองปาน, "การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี", สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๔๖ หน้า.

๒.๕ สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากผลการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดโดยกำหนดตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา และตัวแปรตามเป็นการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ซึ่งจำแนกด้านตามพระไตรปิฎก เล่มที่ ๓๕ พระอภิธรรมปิฎก เล่ม ๒ วิภังคปกรณ์ อิทธิบาทวิภังค์ ดังแผนภาพที่ ๒.๑

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๗๕ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan^๑ จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๑๗๕ คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๑๒๓ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ๑๒๓ คน จากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

^๑สงครี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๖๓.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed end) และคำถามแบบปลายเปิด (Open end) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed end) ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต จำนวน ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนน ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ ตามลำดับ แบ่งเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน
๒. ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน
๓. ด้านจิตตะ คือ การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน
๔. ด้านวิมังสา คือ การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดได้อย่างอิสระ

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๓.๔.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนแนวคิดทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด กรอบตัวแปร และประเด็นต่างๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

๓.๔.๒ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบและขอความคิดเห็นเกี่ยวกับความ

สอดคล้องของคำถาม เนื้อหา วัตถุประสงค์ ตลอดจนแนวคิดทฤษฎี และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ ๐.๕๐ ขึ้นไป และทำการปรับปรุงเนื้อหา

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๐ ราย เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ ๐.๗๕

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามมาแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำเสนอขอความเห็นชอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๕.๑ นำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ไปมอบให้นายกองคการบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

๓.๕.๒ นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๒๓ ชุด ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง

๓.๕.๓ ใช้เวลาเก็บข้อมูลภายใน ๑ เดือน และได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน ๑๒๓ ชุด ครบสมบูรณ์ ๑๐๐ %

๓.๕.๔ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผล

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๓.๖.๑ แบบสอบถามตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ แบบสอบถามตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

- ระดับ ๕ หมายถึง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานมากที่สุด
- ระดับ ๔ หมายถึง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานมาก
- ระดับ ๓ หมายถึง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานปานกลาง
- ระดับ ๒ หมายถึง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานน้อย
- ระดับ ๑ หมายถึง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด
- นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปรความหมายคะแนน ซึ่งมีค่าคะแนนดังนี้
- คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด^๒
- เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ t-test
- ๓.๖.๓ แบบสอบถามตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในแต่ละด้านที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในตอนที่ ๓ ของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

^๒สงครี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๙, หน้า ๔๙.

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๓.๗.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ^๑

๓.๗.๒ ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100^{\ast}}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

๓.๗.๓ ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง^๒

^๑สงศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า ๒๕๙ - ๒๖๐.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘๓.

^๓เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘๔ - ๒๘๕.

๓.๗.๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	กำลังสองของผลรวมคะแนน ^๖

๓.๗.๕ หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	n	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	หมายถึง	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวม ^๗

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๙๑.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖๙ - ๒๗๐.

๓.๗.๖ การวิเคราะห์โดยหาค่า t - test โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มที่ 2

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยนำเสนอผลออกเป็นหมวดหมู่ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม
p-value	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์เป็นรายชื่อและรายด้าน ได้แก่ ๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจใคร่ในการปฏิบัติงาน) ๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๓๙	๓๑.๗๐
หญิง	๘๔	๖๘.๓๐
รวม	๑๒๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๐ เพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๓๖ ปี	๗๘	๖๓.๕๐
๓๖ ปีขึ้นไป	๔๕	๓๖.๖๐
รวม	๑๒๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๓๖ ปี มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๐ อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๒	๒๖.๐๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๙๑	๗๔.๐๐
รวม	๑๒๓	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๖.๐๐

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรม
ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรม
ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๘	๐.๑๙	มาก
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๖	๐.๑๘	มาก
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๑	๐.๒๘	มาก
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการ ปฏิบัติงาน)	๔.๑๑	๐.๒๘	มาก
รวม	๔.๑๒	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การ
พิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการ
ปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา	๔.๑๖	๐.๕๓	มาก
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ	๔.๒๕	๐.๕๒	มาก
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ	๔.๑๓	๐.๕๑	มาก
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	๔.๑๓	๐.๕๑	มาก
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง	๔.๒๑	๐.๕๐	มาก
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน	๔.๒๑	๐.๕๐	มาก
รวม	๔.๑๘	๐.๑๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง และมีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๔.๐๕	๐.๓๔	มาก
๒. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร	๔.๑๐	๐.๓๕	มาก
๓. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๔.๐๗	๐.๔๐	มาก
๔. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	๔.๐๕	๐.๓๓	มาก
๕. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ	๔.๐๗	๐.๒๙	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๑๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ และปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม
ในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ใ้ในการปฏิบัติงาน)

ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ใ้ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	๔.๑๒	๐.๕๐	มาก
๒. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน	๔.๐๙	๐.๔๘	มาก
๓. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน	๔.๐๔	๐.๔๐	มาก
๔. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน	๔.๑๔	๐.๕๒	มาก
๕. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๔	๐.๕๒	มาก
รวม	๔.๑๑	๐.๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ใ้ใน
การปฏิบัติงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน
มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการกำหนด
เป้าหมายในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิมังสา (การพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)

ด้านวิมังสา (การพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	๔.๑๓	๐.๔๗	มาก
๒. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล	๔.๑๓	๐.๔๒	มาก
๓. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๔	๐.๓๓	มาก
๔. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน	๔.๑๔	๐.๕๒	มาก
รวม	๔.๑๑	๐.๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาวิเคราะห์ปัญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๗	๐.๒๐	มาก	๔.๑๙	๐.๑๘	มาก
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๖	๐.๒๑	มาก	๔.๐๗	๐.๑๗	มาก
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๖	๐.๓๑	มาก	๔.๑๓	๐.๒๖	มาก
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๑	๐.๒๔	มาก	๔.๑๕	๐.๒๙	มาก
รวม	๔.๐๘	๐.๑๗	มาก	๔.๑๔	๐.๑๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เพศหญิง พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา	๔.๐๕	๐.๕๑	มาก	๔.๒๑	๐.๕๓	มาก
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ	๔.๓๕	๐.๕๓	มาก	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ	๔.๑๕	๐.๓๖	มาก	๔.๑๓	๐.๔๓	มาก
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	๔.๐๗	๐.๒๖	มาก	๔.๑๖	๐.๔๖	มาก
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง	๔.๐๗	๐.๒๖	มาก	๔.๒๗	๐.๔๔	มาก
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน	๔.๓๓	๐.๕๒	มาก	๔.๑๖	๐.๔๘	มาก
รวม	๔.๑๗	๐.๒๐	มาก	๔.๑๘	๐.๑๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน และมีการปฏิบัติงานเต็มเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เพศหญิง พบว่า มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา และมีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๔.๐๕	๐.๔๕	มาก	๔.๐๓	๐.๒๘	มาก
๒. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร	๔.๑๐	๐.๓๘	มาก	๔.๑๐	๐.๓๔	มาก
๓. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๔.๑๕	๐.๕๓	มาก	๔.๐๓	๐.๓๒	มาก
๔. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	๓.๙๗	๐.๒๗	มาก	๔.๐๘	๐.๓๕	มาก
๕. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ	๔.๐๒	๐.๑๖	มาก	๔.๐๙	๐.๓๓	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๒๑	มาก	๔.๐๗	๐.๑๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) โดยรวมเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เพศชาย พบว่า มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร และปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เพศหญิง พบว่า ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ และตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	๔.๑๕	๐.๕๓	มาก	๔.๑๐	๐.๔๙	มาก
๒. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน	๔.๑๐	๐.๕๐	มาก	๔.๐๙	๐.๔๘	มาก
๓. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน	๔.๐๐	๐.๔๕	มาก	๔.๐๗	๐.๓๗	มาก
๔. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจ จึงลงมือปฏิบัติงาน	๔.๐๒	๐.๕๓	มาก	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๕. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๒	๐.๔๘	มาก	๔.๒๐	๐.๕๓	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๓๑	มาก	๔.๑๓	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เพศหญิง พบว่า ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	๔.๐๐	๐.๓๒	มาก	๔.๑๙	๐.๕๒	มาก
๒. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล	๔.๐๗	๐.๔๒	มาก	๔.๑๕	๐.๔๒	มาก
๓. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	๓.๙๗	๐.๒๗	มาก	๔.๐๘	๐.๓๕	มาก
๔. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน	๔.๐๒	๐.๕๓	มาก	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
รวม	๔.๐๑	๐.๒๔	มาก	๔.๑๕	๐.๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) โดยรวมเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เพศหญิง พบว่า มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๘	๐.๑๘	มาก	๔.๑๘	๐.๒๑	มาก
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๕	๐.๑๙	มาก	๔.๐๘	๐.๑๗	มาก
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๒๘	มาก	๔.๑๒	๐.๒๙	มาก
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๓	๐.๒๘	มาก	๔.๐๘	๐.๒๘	มาก
รวม	๔.๑๒	๐.๑๕	มาก	๔.๑๒	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา	๔.๑๔	๐.๕๕	มาก	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ	๔.๒๖	๐.๕๒	มาก	๔.๒๒	๐.๕๑	มาก
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ	๔.๑๕	๐.๔๒	มาก	๔.๑๑	๐.๓๘	มาก
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	๔.๑๐	๐.๓๘	มาก	๔.๒๐	๐.๔๕	มาก
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง	๔.๒๑	๐.๔๑	มาก	๔.๒๐	๐.๔๐	มาก
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน	๔.๒๓	๐.๕๓	มาก	๔.๒๐	๐.๔๕	มาก
รวม	๔.๑๘	๐.๑๘	มาก	๔.๑๘	๐.๒๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน และมีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง และมีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๔.๐๕	๐.๓๕	มาก	๔.๐๒	๐.๓๓	มาก
๒. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร	๔.๐๗	๐.๓๑	มาก	๔.๑๕	๐.๔๒	มาก
๓. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๔.๐๓	๐.๔๓	มาก	๔.๑๓	๐.๓๕	มาก
๔. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	๔.๐๕	๐.๓๕	มาก	๔.๐๔	๐.๒๙	มาก
๕. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ	๔.๐๗	๐.๒๖	มาก	๔.๐๖	๐.๓๓	มาก
รวม	๔.๐๕	๐.๑๙	มาก	๔.๐๘	๐.๑๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น และมีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	๔.๐๗	๐.๕๒	มาก	๔.๒๐	๐.๔๕	มาก
๒. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน	๔.๐๖	๐.๔๙	มาก	๔.๑๕	๐.๔๗	มาก
๓. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน	๔.๐๑	๐.๓๔	มาก	๔.๑๑	๐.๔๘	มาก
๔. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจ จึงลงมือปฏิบัติงาน	๔.๒๑	๐.๕๕	มาก	๔.๐๒	๐.๔๕	มาก
๕. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๔	๐.๕๒	มาก	๔.๑๕	๐.๕๒	มาก
รวม	๔.๑๐	๐.๒๘	มาก	๔.๑๒	๐.๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน และศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี			๓๖ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	๔.๑๕	๐.๔๘	มาก	๔.๐๘	๐.๔๖	มาก
๒. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล	๔.๑๐	๐.๔๑	มาก	๔.๑๗	๐.๔๔	มาก
๓. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๕	๐.๓๕	มาก	๔.๐๔	๐.๒๙	มาก
๔. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน	๔.๒๑	๐.๕๕	มาก	๔.๐๒	๐.๔๕	มาก
รวม	๔.๑๓	๐.๒๘	มาก	๔.๐๘	๐.๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๗	๐.๒๑	มาก	๔.๑๙	๐.๑๘	มาก
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียร พยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๑	๐.๒๒	มาก	๔.๐๘	๐.๑๖	มาก
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๓๓	มาก	๔.๑๑	๐.๒๖	มาก
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๓๓	มาก	๔.๑๑	๐.๒๖	มาก
รวม	๔.๑๐	๐.๒๐	มาก	๔.๑๓	๐.๑๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา	๔.๑๕	๐.๕๑	มาก	๔.๑๖	๐.๕๔	มาก
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ	๔.๒๕	๐.๕๐	มาก	๔.๒๕	๐.๕๒	มาก
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ	๔.๑๘	๐.๔๗	มาก	๔.๑๒	๐.๓๘	มาก
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	๔.๑๒	๐.๔๒	มาก	๔.๑๔	๐.๔๑	มาก
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง	๔.๑๘	๐.๓๙	มาก	๔.๒๑	๐.๔๑	มาก
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน	๔.๑๕	๐.๔๔	มาก	๔.๒๔	๐.๕๒	มาก
รวม	๔.๑๗	๐.๒๑	มาก	๔.๑๙	๐.๑๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง และมีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน และมีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๓.๙๐	๐.๓๙	มาก	๔.๐๘	๐.๓๒	มาก
๒. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร	๔.๐๙	๐.๓๙	มาก	๔.๑๐	๐.๓๔	มาก
๓. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๔.๐๓	๐.๔๐	มาก	๔.๐๘	๐.๔๑	มาก
๔. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	๔.๐๐	๐.๓๕	มาก	๔.๐๖	๐.๓๒	มาก
๕. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่ค้างค้ำให้สำเร็จ	๔.๐๖	๐.๓๕	มาก	๔.๐๗	๐.๒๖	มาก
รวม	๔.๐๑	๐.๒๒	มาก	๔.๐๘	๐.๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) โดยรวมระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เพียรพยายามปฏิบัติงานที่ค้างค้ำให้สำเร็จ และตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ และปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	๔.๐๖	๐.๕๖	มาก	๔.๑๔	๐.๔๘	มาก
๒. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน	๔.๐๖	๐.๕๖	มาก	๔.๑๐	๐.๔๕	มาก
๓. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน	๔.๐๓	๐.๔๐	มาก	๔.๐๕	๐.๔๐	มาก
๔. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน	๔.๐๙	๐.๕๘	มาก	๔.๑๖	๐.๕๐	มาก
๕. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	๔.๒๘	๐.๔๕	มาก	๔.๐๙	๐.๕๓	มาก
รวม	๔.๑๐	๐.๓๓	มาก	๔.๑๑	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) โดยรวมระดับการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับการศึกษاپริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	๔.๑๒	๐.๔๙	มาก	๔.๑๓	๐.๔๗	มาก
๒. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล	๔.๒๑	๐.๔๒	มาก	๔.๐๙	๐.๔๒	มาก
๓. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๐	๐.๓๕	มาก	๔.๐๖	๐.๓๒	มาก
๔. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน	๔.๐๙	๐.๕๘	มาก	๔.๑๖	๐.๕๐	มาก
รวม	๔.๑๐	๐.๓๓	มาก	๔.๑๑	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) โดยรวมระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ระดับการศึกษاپริญญาตรีขึ้นไป พบว่า มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง

อธิปไตยธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ชาย		หญิง		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๗	๐.๒๐	๔.๑๙	๐.๑๘	๐.๔๖	๐.๖๔
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๖	๐.๒๑	๔.๐๗	๐.๑๗	๐.๒๗	๐.๗๙
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๖	๐.๓๑	๔.๑๓	๐.๒๖	๑.๓๕	๐.๑๘
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๑	๐.๒๔	๔.๑๕	๐.๒๙	๑.๕๕	๐.๑๑
รวม	๔.๐๘	๐.๑๗	๔.๑๔	๐.๑๕	๑.๗๕	๐.๑๘

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่

ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไป

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่า ๓๖ ปี		๓๖ ปีขึ้นไป		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๘	๐.๑๘	๔.๑๘	๐.๒๑	๐.๐๘	๐.๙๓
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๕	๐.๑๙	๔.๐๘	๐.๑๗	๐.๗๓	๐.๔๖
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๒๘	๔.๑๒	๐.๒๙	๐.๔๙	๐.๖๒
๔. ด้านวิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๓	๐.๒๘	๔.๐๘	๐.๒๘	๐.๘๙	๐.๓๗
รวม	๔.๑๒	๐.๑๕	๔.๑๒	๐.๑๖	๐.๑๔	๐.๘๙

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานระหว่างอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป

อิทธิบาทธรรม	ระดับปฏิบัติ					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
๑. ด้านจันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๗	๐.๒๑	๔.๑๙	๐.๑๘	๐.๓๔	๐.๗๔
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	๔.๐๑	๐.๒๒	๔.๐๘	๐.๑๖	๑.๗๗	๐.๐๘
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๓๓	๔.๑๑	๐.๒๖	๐.๑๔	๐.๘๙
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	๔.๑๐	๐.๓๓	๔.๑๑	๐.๒๖	๐.๑๐	๐.๙๒
รวม	๔.๑๐	๐.๒๐	๔.๑๓	๐.๑๔	๐.๗๓	๐.๔๗

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานระหว่างระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านจันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความถี่
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	
๑. การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ	๔
๒. งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จไม่ทันตามเวลา	๔
รวม	๘
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	
๑. ไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๔
๒. ไม่มีความพยายามในการปฏิบัติงานเนื่องจากความเบื่อหน่าย	๓
รวม	๗
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	
๑. ขาดสมาธิในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีสิ่งรบกวน	๕
๒. ไม่เข้าใจงานจึงก่อให้เกิดความผิดพลาด	๒
รวม	๗
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	
๑. การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด	๓
๒. การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่จริงจังและไม่มีความต่อเนื่อง	๒
รวม	๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน มากที่สุดคือด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้

ความสามารถ งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จไม่ทันตามเวลา และปัญหาน้อยที่สุดคือด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่จริงจังและไม่มีความต่อเนื่อง

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความถี่
๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)	
๑. การมอบหมายงานควรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ	๔
๒. ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา	๔
รวม	๘
๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)	
๑. ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๔
๒. หาวิธีในการขจัดความเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงาน	๓
รวม	๗
๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)	
๑. ตั้งสมาธิในการปฏิบัติงานให้แน่วแน่ไม่หันเหไปกับสิ่งรบกวน	๕
๒. ควรศึกษางานให้เข้าใจเพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด	๒
รวม	๗
๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)	
๑. ไม่ย่อท้อกับการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด	๓
๒. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	๒
รวม	๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) การมอบหมายงานควรให้ตรงกับ

ความรู้ความสามารถ ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา และน้อยที่สุดคือ
ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่ย่อท้อกับการแก้ไขปัญห
การปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น ผู้วิจัยขอเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๒๓ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ บั้จจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed end) ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต จำนวน ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนน ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ ตามลำดับ แบ่งเป็น ๔ ด้าน ดังนี้ ๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดได้อย่างอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t - test

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น พอสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน ๑๒๓ คน จำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้

๑. จำแนกตามเพศ พบว่า พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๐ เพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๐

๒. จำแนกตามอายุ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๓๖ ปี มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๐ อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖๐

๓. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐

๕.๑.๒ ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันท์ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการ

ปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๒. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ พบว่า พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติงาน โดยรวมเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิง พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๓. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ พบว่า พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติงาน โดยรวมอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน อายุต่ำกว่า ๓๖ ปี พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อายุ ๓๖ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๔. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจิตตะ (การเอา

ใจฝึกฝนในการปฏิบัติงาน) ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) และ ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน ดังนี้

๑. ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝึกฝนในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ พบว่า พนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมใน การปฏิบัติงาน ระหว่างอายุต่ำกว่า ๓๖ ปีและ ๓๖ ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการ ปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการ ปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝึกฝนในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับ การศึกษา พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการ ประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน ระหว่างระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและ ปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบ รายด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ใน การปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจฝึกฝนใน การปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ไม่แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๔ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๑ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จไม่ทันตามเวลา

๑.๒ ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ไม่มีความพยายามในการปฏิบัติงานเนื่องจากความเบื่อหน่าย

๑.๓ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ขาดสมาธิในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีสิ่งรบกวน ไม่เข้าใจงานจึงก่อให้เกิดความผิดพลาด

๑.๔ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่จริงจังและไม่มีความต่อเนื่อง

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒.๑ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ การมอบหมายงานควรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา

๒.๒ ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ หาวิธีในการขจัดความเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงาน

๒.๓ ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ตั้งสมาธิในการปฏิบัติงานให้แน่วแน่ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งรบกวน ควรศึกษางานให้เข้าใจเพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด

๒.๔ ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ได้แก่ ไม่ย่อท้อกับการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๕.๒ อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอธิบายเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ จากการศึกษาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่าเมื่อได้เข้ามาทำงานในองค์กรแล้ว ย่อมเกิดความรักและความภูมิใจในองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ มีความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ จึงมีความเพียรพยายามปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง ก็จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีสมาธิอยู่กับงานที่ปฏิบัติ จึงก่อให้เกิดการเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันหาแนวทางหรือกระบวนการทำงาน ตลอดจนร่วมกันตรวจสอบการปฏิบัติงาน แล้วนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) และด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ตีมานพ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๑๙ - ๔.๑๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๐๕๑๘ - ๐.๐๕๙๗ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงเดช แก้วขวัญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙๐ มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๐ มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๐ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้อิทธิบาท ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานด้านฉันทะอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปวช. - ปวส. ปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานด้านฉันทะและวิริยะอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านจิตตะและวิมังสาอยู่ในระดับปานกลาง

๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัด

นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่างานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานไม่คั่งค้าง จึงก่อให้เกิดความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงเดช แก้วขวัญ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลในการใช้อธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานส่วนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการปฏิบัติงานด้านชั้นหะอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประเด็นปัญหาคือ การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้อาสาสมัคร งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จไม่ทันตามเวลา ประเด็นข้อเสนอแนะคือ การมอบหมายงานควรให้ตรงกับความรู้อาสาสมัคร ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านชั้นหะ วิริยะ จิตตะ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิมังสา อยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มีลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักอธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่ามีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ จึงก่อให้เกิดความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ดีมานพ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามแนวอธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๑๙ - ๔.๑๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๐๕๑๘ - ๐.๐๕๙๗ ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแนวจิตตะเอาใจฝักใฝ่ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานตามแนววิริยะเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามแนวชั้นหะพอใจรักใคร่

ในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานตามแนววิม้งสาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประเด็นปัญหาคือ ไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ไม่มีความพยายามในการปฏิบัติงานเนื่องจากความเบื่อหน่าย ประเด็นข้อเสนอแนะคือ ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ หาวีธีในการขจัดความเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการให้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิม้งสาอยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มีลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าการศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีสมาธิในการปฏิบัติงาน ถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน จึงก่อให้เกิดการเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ดีมานพ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๑๙ - ๔.๑๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๐๕๑๘ - ๐.๐๕๙๗ ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแนวจิตตะเอาใจฝักใฝ่ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานตามแนววิริยะเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามแนวฉันทะพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานตามแนววิม้งสาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการศึกษา

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประเด็นปัญหาคือ ขาดสมาธิในการปฏิบัติงานเนื่องจากมีสิ่งรบกวน ไม่เข้าใจงานจึงก่อให้เกิดความผิดพลาด ประเด็นข้อเสนอแนะคือ ตั้งสมาธิในการปฏิบัติงานให้แน่วแน่ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งรบกวน ควรศึกษางานให้เข้าใจเพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิมังสาอยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มีลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งต่างกัน มีการใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น มีการแก้ปัญหการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล จึงก่อให้เกิดการพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองปาน ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการด้านวิมังสาอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประเด็นปัญหาคือ การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่จริงจังและไม่มีความต่อเนื่อง ประเด็นข้อเสนอแนะคือ ไม่ย่อท้อกับการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานไม่มีที่สิ้นสุด ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ทองปาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิมังสาอยู่ในระดับมาก ข้าราชการที่มี

ลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน) เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยอยู่ในระดับมาก การที่จะรักษาระดับการปฏิบัติให้คงอยู่ไว้และดียิ่งขึ้นนั้น มีข้อเสนอแนะคือ การมอบหมายภาระงานควรให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล และควรมีการวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาที่กำหนด

๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยอยู่ในระดับมาก การที่จะรักษาระดับการปฏิบัติให้คงอยู่ไว้และดียิ่งขึ้นนั้น มีข้อเสนอแนะคือ จัดให้มีนโยบายในการส่งเสริมบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน เช่น การกำหนดให้มีเบี้ยขยัน การเลื่อนขั้น เป็นต้น และควรที่จะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยอยู่ในระดับมาก การที่จะรักษาระดับการปฏิบัติให้คงอยู่ไว้และดียิ่งขึ้นนั้น มีข้อเสนอแนะคือ ให้มีการปรับปรุงสถานที่และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานไม่ให้มีสิ่งรบกวนสมาธิในการปฏิบัติงาน

๔. ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน) เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยอยู่ในระดับมาก การที่จะรักษาระดับการปฏิบัติให้คงอยู่ไว้และดียิ่งขึ้นนั้น มีข้อเสนอแนะคือ เสริมสร้างกำลังใจไม่ให้ย่อท้อต่อการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่มีที่สิ้นสุด และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

๑. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของพนักงาน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วน
ตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

พุทธทาสภิกขุ. การงานที่เป็นสุข. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๗.

_____. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด), ๒๕๔๖, หน้า ๑๓๗๓.

สังศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

๒. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ และงานวิจัย

กรรณิการ์ ดีมานพ. "การปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท ๔ ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑.

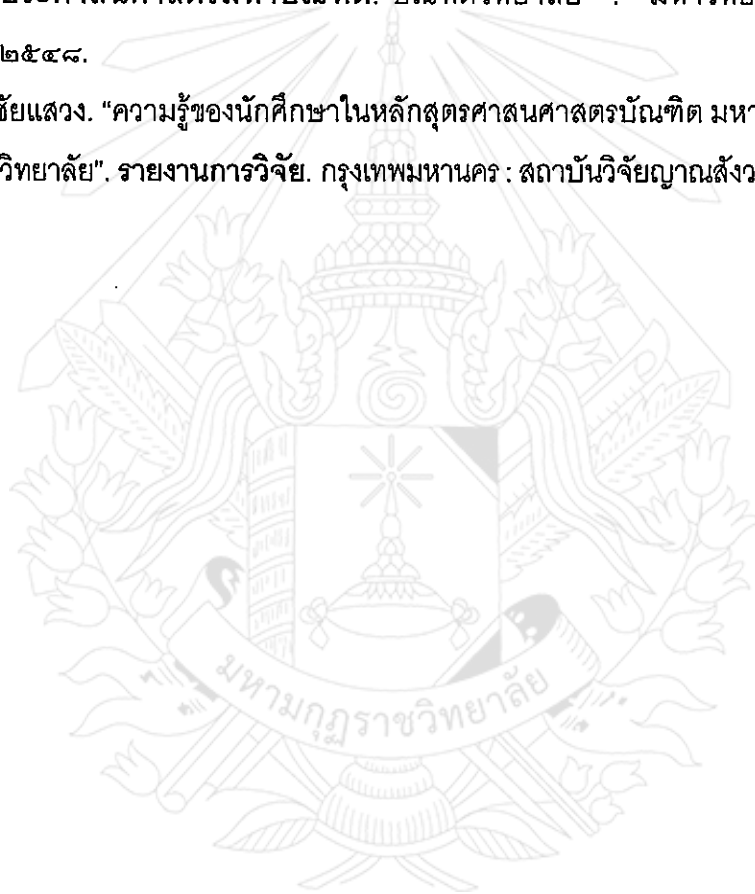
กานดา ปฐวีรัตน์, "ความพึงพอใจของประชาชนที่เกิดจากการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติกับผลทางการเมือง", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘.

คณิงเดช แก้วขวัญ. "สัมฤทธิผลในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานสวนตำบล อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ณัฐณี เลิศเรืองเจริญ. "การใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลมหาชัย ๒ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร". สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑.

บวร แก้วราช. "การใช้อิทธิบาท ๔ ในงานที่ทำของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พ.ศ. 2548". รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๔๘.

- ไพฑูรย์ ทองปาน. "การใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการศาลากลาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑.
- สิทธิชัย เดชาสิทธิ์. "ผลสัมฤทธิ์ในการใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณี ข้าราชการ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๒๕๔๙.
- อรอนงค์ พิลาประณะ. "บทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาประชาคมเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี พัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานเทสโก้โลตัส สาขามีนบุรี". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘.
- อักรชัย ชัยแสง. "ความรู้ของนักศึกษาในหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย". รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยญาณสังวร, ๒๕๔๗.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. พระครูสิริธรรมาภิรัต (ผศ.ดร.)

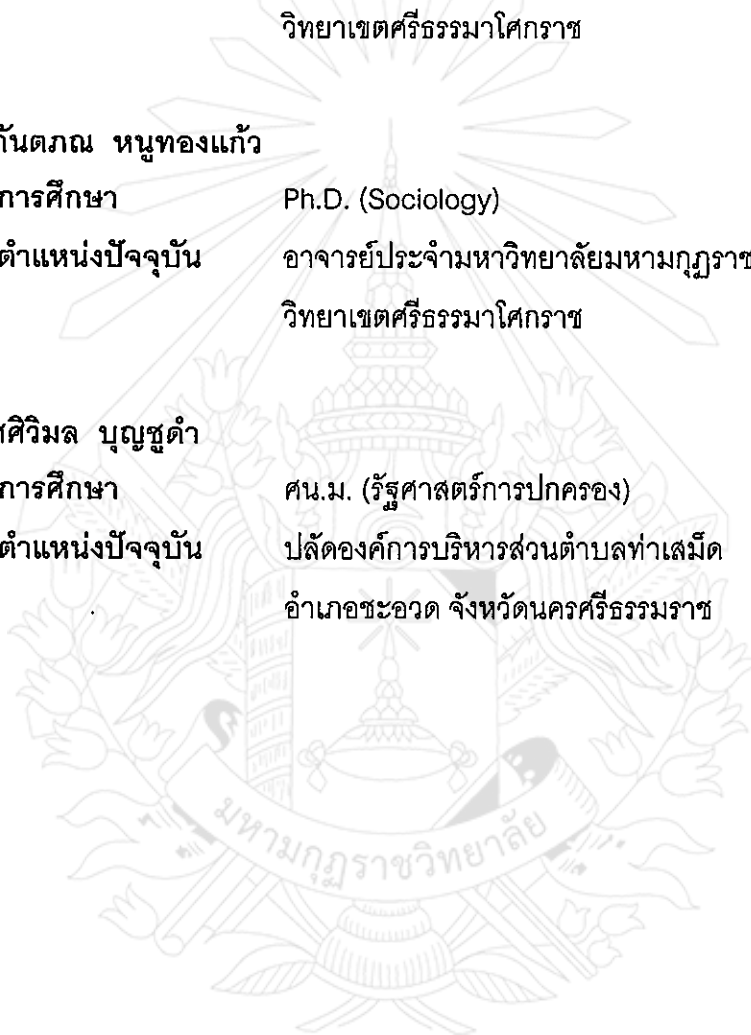
การศึกษา ศน.ด. (พุทธศาสนศึกษา)
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักงาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสีทกราช

๒. ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

การศึกษา Ph.D. (Sociology)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสีทกราช

๓. นางศศิวิมล บุญชูดำ

การศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
ตำแหน่งปัจจุบัน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสม็ด
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/ ว ๑๕๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

นมัสการ พระมหาธรรมรัตน์อริยมุนี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสมลทิพย์ ทองเทพ..... นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์เรื่อง.....การประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมใน
การปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช.....

โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล และ ดร.ประยงค์ ชูวิทย์.. เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่าง
วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
นักศึกษาร่างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังนี้ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นี้

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล(ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

- อรพ
- อรรจโกวิท
- อวิภาณ(อ)รช/อรรจกอ
ศธ ๖๐๑๔(๒.๕) ว ๑๕๓
๒๕๕๒
ศธ ๖๐๑๔(๒.๕) ว ๑๕๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒, แฟกซ์ ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/ว ๑๕๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาศากราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสมลทิพย์ ทองเทพ..... นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลัง
ดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์เรื่อง.....การประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมใน
การปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช.....

โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล และ ดร.ประยงค์ ชูวิเศษ... เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่าง
วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
นักศึกษาร่างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล
ดร.ประยงค์ ชูวิเศษ

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล(ดร.))

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศากราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒, แฟกซ์ ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๒๐๑๔(๒.๕)/ ๑๕๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสัย
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสม็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสมลทิพย์ ทองเทพ..... นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลัง
ดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์เรื่อง.....การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมใน
การปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช.....

โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยานิล และ ดร.ประยงค์ ชูวัณษ์ เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่าง
วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
นักศึกษาร่างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูธรรมจักรเจติยานิล(ดร.))

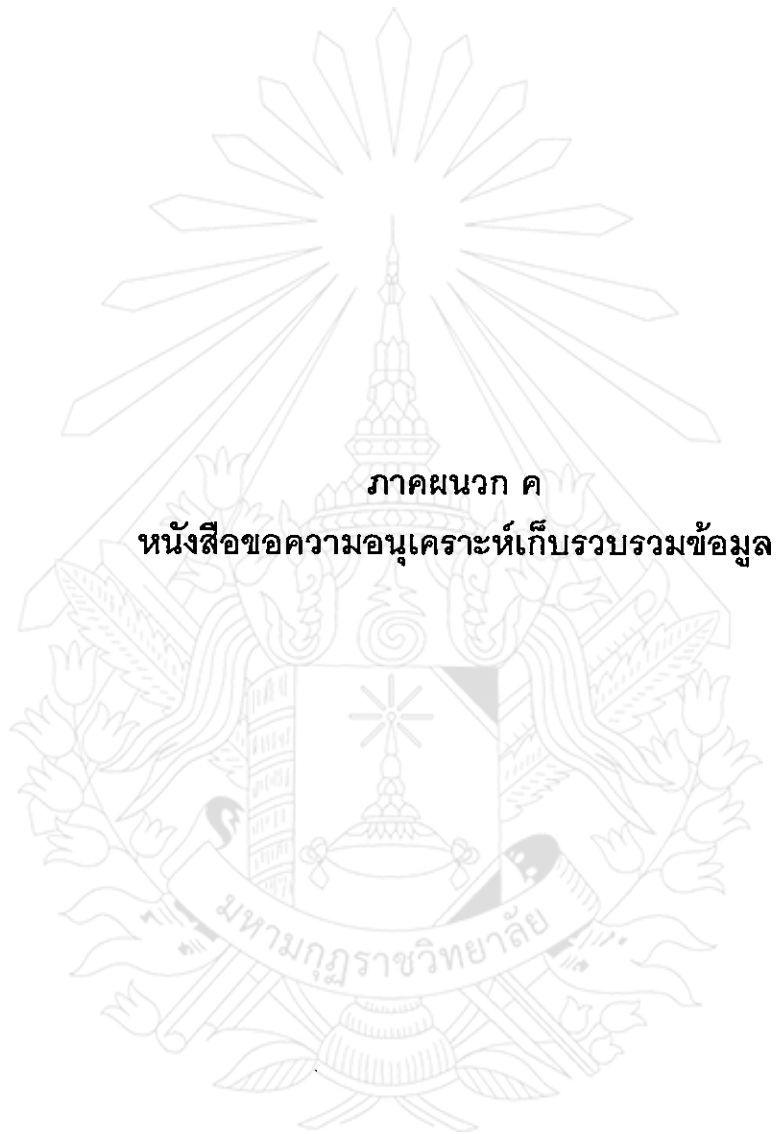
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสัย

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒, แฟกซ์ ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ทรงคุณวุฒิ
๑๐ ก.ค. ๕๒

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๔๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบรหการส่วนตําบลท่าเสม็ด

ลิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร
พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๗๗ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๗๖๔

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าประจะ

สิ่งทีส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุมัติขอเก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลวังอ่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตรการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เก็บข้อมูล:

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชะอวด

สิ่งทีสงมาด้วย ๑. เครื่องมือทีใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร้การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ชวลิตเจริญพร
(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๗๗ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๗๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอมูลเกราะที่เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลควนหนองหงษ์

สิ่งทีส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ชกเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเครีง

สิ่งทีส่งมดด้วย ๑. เครื่องมือทีใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร
พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๗๗ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๗๖๔

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุมัติขอเก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนางหลง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้สิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอเจริญพร
พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอดำเนินการขอความเห็นชอบ

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อธิปไตยธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๕-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 11 ชุด

ด้วย นางสมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ ปรีक्षा มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลเกาะจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 12 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน
ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 12 ชุด

ด้วย นางสุมลทิพย์ ทองเทพ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ เสนอเป็นดวารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วน ตำบลอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นอาจารย์ที่ บริक्षा มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

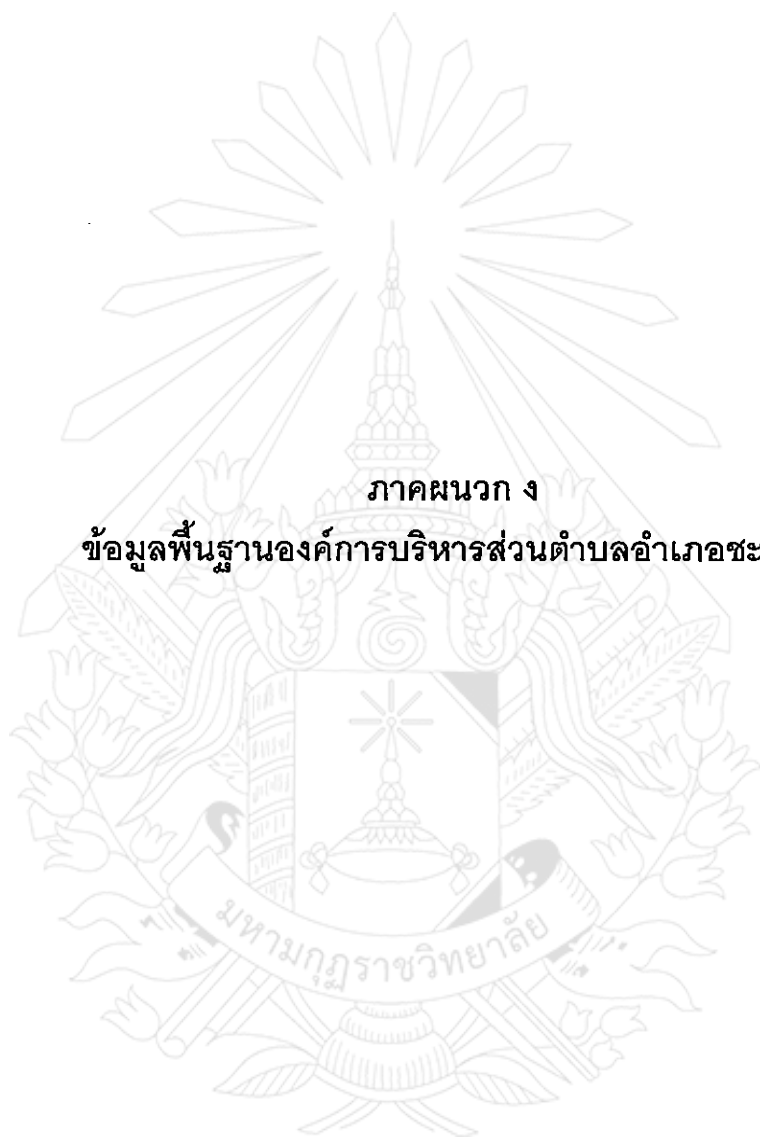
ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

ภาคผนวก ง

ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด

ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอชะอวด

อำเภอชะอวดเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 71 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟ 851 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 833.002 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 9 ของพื้นที่จังหวัด

อำเภอชะอวด มีสภาพพื้นที่บริเวณด้านตะวันออกเป็นที่ราบลุ่มและป่าพรุ ส่วนบริเวณด้านตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขาและเทือกเขา ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับเส้นศูนย์สูตรและคาบสมุทรมีเทือกเขานครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลาง มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นปัจจัยสำคัญ ประกอบกับอำเภอชะอวดอยู่ในเขตมรสุมเมืองร้อน

อำเภอชะอวดมีประชากรทั้งสิ้น 80,800 คน แยกเป็นชาย 40,250 คน หญิง 40,550 คน จำนวนครัวเรือน 23,260 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราทำนา สวนผลไม้ และรับจ้างทั่วไป

อำเภอชะอวดประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสม็ด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าเสม็ดทั้งตำบล
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชะอวด (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลชะอวด)
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าประจ๊ะ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าประจ๊ะ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลชะอวด)
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลเค็ง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเค็งทั้งตำบล
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลวังอ่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังอ่างทั้งตำบล
๖. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านตุลทั้งตำบล
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลชอนหาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชอนหาดทั้งตำบล
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขันธุ์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเกาะขันธุ์ทั้งตำบล
๙. องค์การบริหารส่วนตำบลควนหนองหงษ์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนหนองหงส์ทั้งตำบล
๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเขาพระทองทั้งตำบล
๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลนางหลง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนางหลงทั้งตำบล

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามและค่า IOC

แบบสอบถาม

เรื่อง

การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

.....

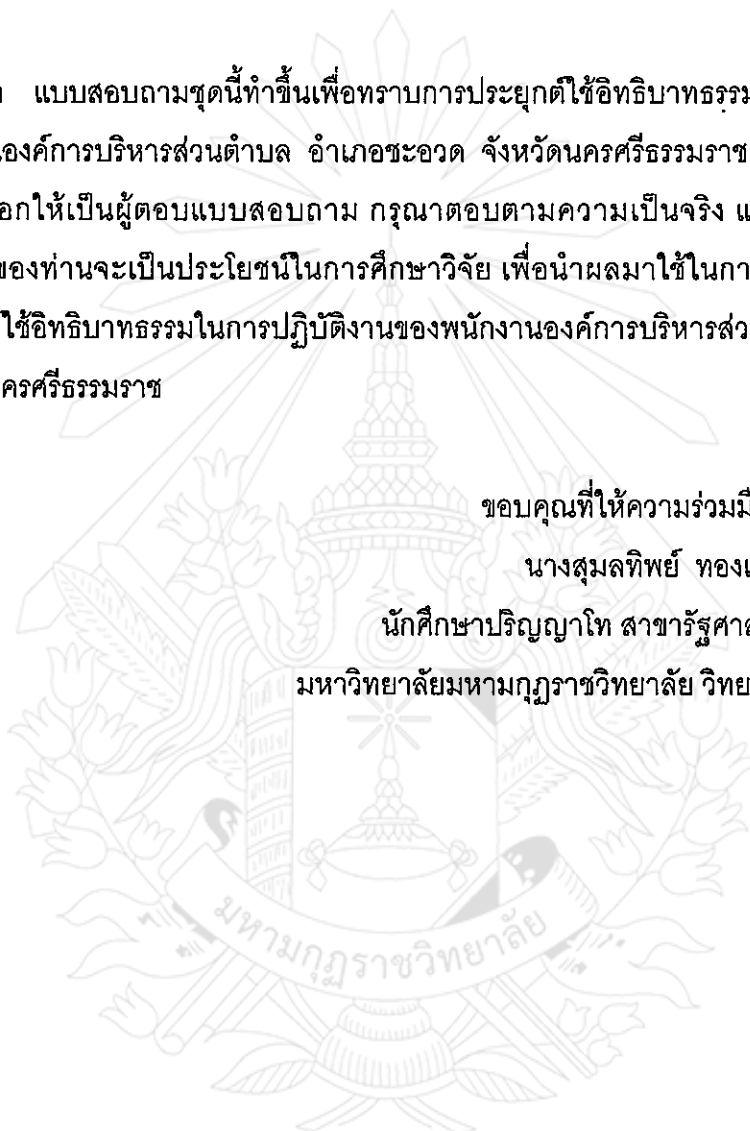
คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อทราบการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของ
พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่ง
ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ
คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง การ
ประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นางสุมลทิพย์ ทองเทพ

นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ

๑. ชาย

๒. หญิง

๒. อายุ

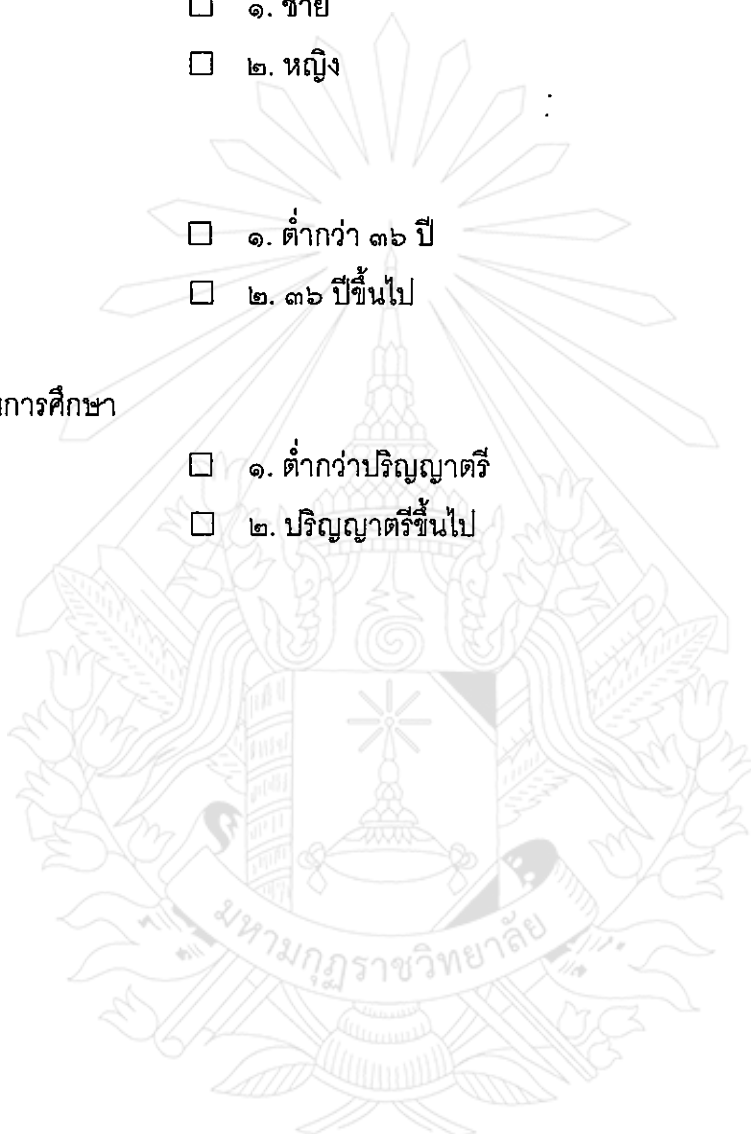
๑. ต่ำกว่า ๓๖ ปี

๒. ๓๖ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี

๒. ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติงานของ
พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับปฏิบัติ

ข้อคำถาม	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านจันตะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)					
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา					
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ความสามารถ					
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ					
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน					
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง					
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน					
ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)					
๗. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ					
๘. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร					
๙. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน					
๑๐. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น					
๑๑. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ					
ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)					
๑๒. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน					
๑๓. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน					
๑๔. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน					
๑๕. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน					
๑๖. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อคำถาม	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)					
๑๗. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล					
๑๘. มีการนำผลการประเมินไปใช้วางแผนปฏิบัติงาน					
๑๙. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น					
๒๐. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้อิทธิบาท
ธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
<p>ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติ งาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติ งาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติ งาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติ งาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหา เหตุผลในการปฏิบัติงาน)	ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหา เหตุผลในการปฏิบัติงาน)
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง
(IOC : Index of Congruency)
จากผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน ๓ ท่าน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓		
ด้านจันทะ (ความพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน)					
๑. มีการปฏิบัติงานเต็มเวลา	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๒. งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ ความสามารถ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๓. มีการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๔. มีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๕. มีการปฏิบัติงานโดยไม่คั่งค้าง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๖. มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน)					
๗. ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
๘. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๙. มีความกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๐. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๑. เพียรพยายามปฏิบัติงานที่คั่งค้างให้สำเร็จ	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน)					
๑๒. มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๓. มีสมาธิในการปฏิบัติงานถึงแม้จะมีสิ่งรบกวน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๔. ปฏิบัติงานด้วยความผูกพัน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓		
๑๕. ศึกษารายละเอียดของงานจนเข้าใจจึงลงมือปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๖. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+๑	๐	+๑	๐.๖๗	สอดคล้อง
ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน)					
๑๗. มีการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเหตุผล	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๘. มีการนำผลการประเมินไปใช้วางแผนปฏิบัติงาน	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๑๙. มีการหาวิธีการปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง
๒๐. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	๑.๐	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล : นางสมลทิพย์ ทองเทพ
วัน เดือน ปีเกิด : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๘
สถานที่เกิด : อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๓๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๑ : ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย
มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๓ : นักวิชาการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร
อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

